

Ámmátlaš vuodđodutkosa vuoduštusat

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi vuodđodutkkus 2014

Buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuoergi, artesána

Birrasa plánema ja huksema máhttinsuoergi, artesána

Mearrádus 53/011/2014

SISDOALLU

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi vuodđodutkkus 2014

LÁIDEHUS	1
1 DUODJE- JA DÁIDDAINDUSTRIIJASUORGGI VUOĐĐODUTKKUS JA DAN ČOAGGANEAPMI	1
2 DUODJE- JA DÁIDDAINDUSTRIIJASUORGGI VUOĐĐODUTKOSA ÁMMÁTLAGDUTKOSA OASIT, FIDNOMÁHTTINGÁIBÁDUSAT JA MÁHTU ÁRVVOŠTALLAN	4
2.1 Dutkosa bákkolaš oasis	4
2.1.1 Buktaga válmmašteapmi áššehasa dárbbuid mielde	4
2.1.2 Buktaga válmmašteapmi kultuvrra eavttuiguin	8
2.2 Buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuoergi	12
2.2.1 Buktaga plánen	12
2.2.2 Buktaga válmmašteapmi	15
2.3 Birrasa plánema ja huksema máhttinsuoergi	19
2.3.1 Ollašuttima plánen	19
2.3.2 Bálvallusa ollašuttin	24
2.4 Dutkosa váljaoasit	28
2.4.1 Áššehasbálvallameami ja vuovdima ollašuttin	28
2.4.2 Kultuvrra heiveheapmi duodjái	30
2.4.3 Bagadallama ollašuttin	34
2.4.4 Ođđa bálvallusa hutkan ja buvttan ráhkadeapmi	37
2.4.5 Vieossočijaheami ollašuttin	40
2.4.6 Stailen	44
2.4.7 Dáiddaduoji duddjon	46
2.4.8 Dingojumi válmmašteapmi	51
2.4.9 Buktaga hutkan- ja ovddidanprosessii oasis váldin	54
2.4.10 Buktaga válmmašteapmi duodjin	58
2.4.11 Fitnodatdoaimma plánen	62
2.4.12 Dutkosa oasis ámmátlaš vuodđodutkosis	66
2.4.13 Dutkosa oasis fidnodutkosis dahje earenoamášfidnodutkosis	67
2.4.14 Dutkosa oasis ámmátallaskuvlaoahpuin (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)	67
2.4.15 Bargosadjebagadallin hárbhallan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)	67
2.4.16 Fitnodagas bargan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)	70
2.4.17 Earenoamáš čeahppin bargan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)	77
2.4.18 Dutkosa oasis, maid sáhtta báikkálaččat fállat (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)	81
2.4.19 Dutkosa oasis daid dutkosa oasisin, maid sáhtta friija válljet	81
3 DUTKOSA OKTASAŠ OASIT, MÁHTTINULBMILAT JA MÁHTTIMA ÁRVVOŠTALLAN ÁMMÁTLAGDUTKOSA VUOĐĐOSKUVLEJUMIS	81
3.1 Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu	82
3.1.1 Eatnigiella	82
3.1.2 Ruovtturiikka nubbi giella	82
3.1.3 Vierrogiella	82
3.2 Matematihkalaš – luonddudiedalaš máhttu	82
3.2.1 Matematihkka	82
3.2.2 Fysihkka ja kemii	82
3.2.3 Dihtor- ja informašuvdnateknihkka ja daid heiveheapmi	82

3.3	Servodagas ja bargoeallimis dárbbášuvvon máhttu	82
3.3.1	Servodatdáiddut	82
3.3.2	Bargoeallindáiddut	82
3.3.3	Fidnošepmi ja fitnodatdoaimma	82
3.3.4	Bargonávccaid doalaheapmi, lihkaheapmi ja dearvvasvuodadiehtu	82
3.4	Sosiála- ja kulturmáhttu	82
3.4.1	Kultuvrraid dovdamuš	82
3.4.2	Dáidda ja kultuvra	82
3.4.3	Etihkka	82
3.4.4	Psykologijja	82
3.4.5	Birasmáhttu	82
3.4.6	Muhtin čuoggáin 3.1.1-3.3.4	82
4	DUTKOSA OASIT, MAID SÁHTTÁ FRIIJA VÁLLJET ÁMMÁTLAŠ VUOĐĐOSKUVLEJUMIS	82
4.1	Dutkosa oassi, mii čiekŋuda dahje viiddida fidnomáhtu	82
4.2	Dutkosa oassi, mii vuodđuda báikkálaš fidnomáhttingáibádusaide dahje máhttinulbmiliidda ...	82
4.3	Dutkosa oassi oktasaš dutkosa osiin dahje logahatoahpuin	82
4.4	Oahput, mat dorjot joatkkaoahppoválmmašvuoda dahje ámmátlaš ovdáneami	83
4.5	Individuála dutkosa oassi, mii vuodđuda bargovásáhusa bokte skáhppojuvvon máhttui	83
5	DUTKOSA OASIT, MAIN SÁHTTÁ INDIVIDUÁLA VUGIIN VIIDDIDIT DUTKOSA ÁMMÁTLAŠ VUOĐĐOSKUVLEJUMIS	83
ČUOVUS 1		
	Duodje- ja dáiddaindustriijasuoŋgi govvádus, árvovuodustusat ja dutkosa ulbmilat....	84

LÁIDEHUS

Ámmátlaš vuodđoskuvlejupmái guoski lága (630/1998) mielde Oahpahushálddahus mearrida vuodđodutkosa vuodustusain dutkkusnamahusaid, dutkosa čoagganeami, dutkosii gullevaš osiid ja dutkosa fidnomáhttingáibádusaid dahje máhttinulbmiliid ja máhtu árvvoštallama.

Lága mielde olbmos, guhte lea čađahan ámmátlaš vuodđodutkosa, lea viiddes fidnomáhttu suorggi sierra bargguide. Sus lea maid earenoamáš čehppodat ja bargoeallimis gáibiduvvon fidnomáhttu aŋkke ovttá oassesuorggis. Lága mielde ámmátlaš vuodđodutkosa sáhtta čađahit ámmátlaš vuodđoskuvlejupmin dahje čájehandutkkusin, mii lea meroštallojuvvon ámmátlaš rávesolbmuidskuvlejumi guoski lágas (631/1998).

1 DUODJE- JA DÁIDDAINDUSTRIIJASUORGGI VUOĐĐODUTKKUS JA DAN ČOAGGANEAPMI

Vuodđodutkkus, mii čađahuvvo ámmátlaš vuodđodutkkusin, sisttisdoallá ámmátlaš dutkosa osiid (135 máhttinčuoggá), oktasaš dutkosa osiid (35 máhttinčuoggá) ja dutkosa osiid, maid oahppi sáhtta ieš friija válljet (10 máhttinčuoggá). Ámmátlaš vuodđodutkosa viidodat lea 180 máhttinčuoggá.

Čájehandutkosat čoagganit ámmátlašdutkosa osiin.

Ámmátlaš vuodđoskuvlejumis oahppi sáhtta individuálalaččat laktit vuodđodutkosii eanet dutkosa osiid, jus dat lea dárbbalaš ámmátsuorggi dahje báikkálaš ámmátdáidogáibádusaid dahje oahppi ámmátdáiddu čiekŋudeami dáfus.

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoŋgi vuodđodutkkus sisttisdoallá guokte sierra máhttinsuoŋgi, buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuoŋgi (artesaána) ja birra plánema ja huksema máhttinsuoŋgi (artesaána).

Čuovvovaš tabealla nummirat čujuhit daidda nummiriidda, mat leat geavahuvvon dutkosa osiin loguin 2, 3, 4 ja 5.

DUODJE- JA DÁIDDAINDUSTRIIJASUORGGI VUOĐĐODUTKKUS, ARTESÁNA, 180 máhttinčuoggá	
Dutkosa čoagganeapmi ámmátlaš vuodđoskuvlejumis	Dutkosa čoagganeapmi čájehandutkosis
2. Ámmátlaš dutkosa oasis , 135 mč Dutkosa oasis sisttisdoallat unnimustá 30 mč barggusoahppama bokte skáhppojuvvon máhtu ja fitnodatmáhtu unnimustá 8 mč.	2. Ámmátlaš dutkosa oasis
2.1 Dutkosa bákkolaš oasis, 30 mč 2.1.1 Buktaga válmmašteapmi áššehasa dárbbuid mielde, 15 mč 2.1.2 Buktaga válmmašteapmi kultuvrra eavttuiguin, 15 mč	2.1 Dutkosa bákkolaš oasis 2.1.1 Buktaga válmmašteapmi áššehasa dárbbuid mielde 2.1.2 Buktaga válmmašteapmi kultuvrra eavttuiguin
2.2 Buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuoŋgi, artesaána, dutkosa bákkolaš oasis, 60 mč 2.2.1 Buktaga plánen, 15 mč 2.2.2 Buktaga válmmašteapmi, 45 mč	2.2 Buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuoŋgi, artesaána, dutkosa bákkolaš oasis 2.2.1 Buktaga plánen 2.2.2 Buktaga válmmašteapmi

<p>2.3 Birrasa plánema ja huksema máhttinsuorgi, artesána, dutkosa bákkolaš oasis, 60 mč 2.3.1 Ollašuhttima plánen, 15 mč 2.3.2 Bálvalusa ollašuhttin, 45 mč</p>	<p>2.3 Birrasa plánema ja huksema máhttinsuorgi, artesána, dutkosa bákkolaš oasis 2.3.1 Ollašuhttima plánen 2.3.2 Bálvalusa ollašuhttin</p>
<p>2.4 Dutkosa váljaoasit, 45 mč</p> <p>Oahppi galgá välljet dutkosa váljaosiin oktiibuot 45 mč čuoggáin 2.4.1 - 2.4.19</p> <p>2.4.1 Áššehasbálvaleami ja vuovdima ollašuhttin, 15 mč 2.4.2 Kultuvrra heiveheapmi duodjái, 15 mč 2.4.3 Bagadallama ollašuhttin, 15 mč 2.4.4 Odđa bálvalusa hutkan ja buvttan ráhkadeapmi, 15 mč 2.4.5 Viessočiŋaheami ollašuhttin, 15 mč 2.4.6 Stailen, 15 mč 2.4.7 Dáiddaduoji duddjon, 15 mč 2.4.8 Diŋgojumi válmmašteapmi, 15 mč 2.4.9 Buktaga hutkan- ja ovddidanprosessii oasi váldin, 15 mč 2.4.10 Buktaga válmmašteapmi duodjin, 15 mč 2.4.11 Fitnodatdoaimma plánen, 15 mč 2.4.12 Dutkosa oassi ámmátlaš vuodđodutkosis, 15 mč 2.4.13 Dutkosa oassi fidnodutkosis dahje earenoamášfidnodutkosis, 15 mč 2.4.14 Dutkosa oassi ámmátallaskuvlaoahpuin, 15 mč 2.4.15 Bargosadjebagadallin hárhjhallan, 5 mč 2.4.16 Fitnodagas bargan, 15 mč 2.4.17 Earenoamáš čeahppin bargan, 15 mč 2.4.18 Dutkosa oasis, maid sáhtta báikkálaččat fállat, 5-15 mč 2.4.19 Dutkosa oasis daid dutkosa osiin, maid sáhtta friija välljet, 5-15 mč</p>	<p>2.4 Dutkosa váljaoasit</p> <p>Dutkosa čadaheaddji galgá välljet oktiibuot golbma dutkosa oasis čuoggáin 2.4.1-2.4.13</p> <p>2.4.1 Áššehasbálvaleami ja vuovdima ollašuhttin 2.4.2 Kultuvrra heiveheapmi duodjái 2.4.3 Bagadallama ollašuhttin 2.4.4 Odđa bálvalusa hutkan ja buvttan ráhkadeapmi 2.4.5 Viessočiŋaheami ollašuhttin 2.4.6 Stailen 2.4.7 Dáiddaduoji duddjon 2.4.8 Diŋgojumi válmmašteapmi 2.4.9 Buktaga hutkan- ja ovddidanprosessii oasi váldin</p> <p>2.4.10 Buktaga válmmašteapmi duodjin 2.4.11 Fitnodatdoaimma plánen 2.4.12 Dutkosa oasis ámmátlaš vuodđodutkosis 2.4.13 Dutkosa oasis fidnodutkosis dahje earenoamášfidnodutkosis</p>

<p>3. Dutkosa oktasaš oasis ámmátlaš vuodđoskuvlejumis, 35 mč</p>		
<p>Dutkosa oasis 3.1-3.3 galget sisttisdoallat máhttinulbmiliid buot dasa gullelaš oassesurggiin. Sosiála ja kulturamáhttu -dutkosa oasis galgá sisttisdoallat máhttinulbmiliid aŋkke ovttá dasa gullelaš oassesuorggis (3.4.1. - 3.4.6.).</p>		
	Bákkolaš	Válja
<p>3.1 Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu, 11 mč</p>	8 mč / 9 kp (sve)	3 mč / 2 kp (sve)
<p>3.1.1 Eatnigiella</p>	5	0-3
<p>(3.1.1. Modersmål, svenska)</p>	(5)	(0-3)
<p>3.1.2. Ruovtturiikka nubbi giella</p>	1	0-3
<p>(3.1.2. andra inhemska språket, finska)</p>	(2)	(0-2)
<p>3.1.3. Vierrogielat</p>	2	0-3
<p>3.2 Matematihkalaš-luonddudiedalaš</p>	6 mč	3 mč

máhttu, 9 mč		
3.2.1 Matematiikka	3	0-3
3.2.2 Fysiikka ja kemija	2	0-3
3.2.3 Dihtor- ja informašuvdnateknikka ja daid heiveheapmi	1	0-3
3.3 Servodagas ja bargoeallimis dárbbášuvvon máhttu, 8 mč	5 mč	3 mč
3.3.1 Servodatdáiddut	1	0-3
3.3.2 Bargoeallindáiddut	1	0-3
3.3.3 Fidnošepmi ja fitnodatdoaimma	1	0-3
3.3.4 Bargonávccaid doalaheapmi, lihkaheapmi ja dearvvasvuodadiehtu	2	0-3
3.4 Sosiála ja kulturmáhttu, 7 mč		7 mč
3.4.1 Kultuvrraid dovdamuš		0-3
3.4.2 Dáidda ja kultuvra		0-3
3.4.3 Etihkka		0-3
3.4.4 Psykologiija		0-3
3.4.5 Birasmáhttu		0-3
3.4.6 Muhtin čuoggáin 3.1.1-3.3.4		0-3
	19 mč (20 kp/sve)	16 mč (15 kp/sve)
<p>Skuvlejumi ordnejeaddji sáhtta čohkket čuoggáid 3.1.1 - 3.4.6 váljaosiin uhcibuid go 3 máhttinčuoggá, omd. 1 - 2 mč viidosas osiid. Dáid váljaosiid galgá ráhkadit 3 mč osiid máhttinulbmiliid, árvoštallama čuožahagaid ja árvoštallankriteraid vuodul. Dat 3 mč oasis leat mearriduvvon dutkosa vuoduštusain.</p> <p>Dasa lassin skuvlejumi ordnejeaddji sáhtta ráhkadit čuoggáin 3.1.1 - 3.4.6 odđa, viiddit go 3 mč, váljaosiid. Váljaosiid viidodat lea eanemustá 4 mč. Skuvlejumi ordnejeaddji ráhkada osiide máhttinulbmiliid, árvoštallama čuožahagaid ja árvoštallankriteraid Oahpahushálddahusa mearrádusa mielde.</p>		

4. Dutkosa oasis, maid sáhtta friija välljet, 10 mč
4.1 Dutkosa oasis, mii čiekŋuda dahje viiddida fidnomáhtu
4.2 Dutkosa oasis, mii vuodđuduvvá báikkáš ámmátdáidogáibádusaide dahje máhttinulbmiliidda
4.3 Dutkosa oasis oktasaš dutkosa osiin dahje logahatoahpuin
4.4 Dutkosa oasis, mii doarju joatkkaoahppoválmmašvuodđa dahje ámmátlaš ovdáneami
4.5 Individuála dutkosa oasis, mii vuodđuda bargovásáhusa bokte skáhppojuvvon máhttui
5. Dutkosa oasis, mat viiddidit individuálat dutkosa

2 DUODJE- JA DÁIDDAINDUSTRIIJASUORGGI VUOĐĐODUTKOSA ÁMMÁTLAŠDUTKOSA OASIT, FIDNOMÁHTTINGÁIBÁDUSAT JA MÁHTU ÁRVVOŠTALLAN

2.1 Dutkosa bákkolaš oasit

2.1.1 Buktaga válmmašteapmi áššehasa dárbbuid mielde

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosat čađaheaddji máhtta

- plánet barggus
- válmmaštit buktaga dahje bálvalusa
- árvvoštallat ja ovddidit doaimmas
- váldit barggadettiinis vuhtii biddjojuvvon kvalitehtagáibádusaid
- välljet materiálaid
- rehkenastit materiála jođu
- bidjat haddeárvalusa ja ráhkadit fáldalaga
- ráđđádallat áššehasain
- buktit ovdan iešguđetlágan ollašuttinvejolašvuodaid
- buktit ovdan dan, mo sierra välljejumit váikkuhit ollašuttimii
- áiccalmahttit buktaga dahje bálvalusa
- soahpat áššehasdeavvademiid
- čuovvut bargoáiggiid ja áigedávvaliid
- čuovvut barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávvgiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Bargoproseassa plánen áššehasa dárbbuid vuodul	pláne geahču vuolde barggus ja váldá vuhtii áššehasa dárbbuid	pláne barggus ja dahká geahču vuolde bargoplána, man sáhtta ollašuttit ja seammás váldá plánastis ja barggustis vuhtii áššehasa dárbbuid	pláne barggus ja dahká bargoplána, man sáhtta ollašuttit ja seammás váldá plánastis vuhtii áššehasa dárbbuid ja rievdata plánas dárbbu mielde
Buktaga dahje bálvalusa válmmašteapmi	válmmašta geahču vuolde buktaga dahje bálvalusa, mii čuovvu ulbmila	válmmašta buktaga dahje bálvalusa, mii čuovvu ulbmila	válmmašta buktaga dahje bálvalusa, mii čuovvu ulbmila ja bargá systemáhtalaččat

	bargá geahču vuolde nu, ahte biddjojuvvon kvalitehtagáibádusat ollašuvvet. Čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid	bargá nu, ahte biddjojuvvon kvalitehtagáibádusat ollašuvvet. Čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid	bargá systemáhtalaččat ja gollobeaktilit nu, ahte biddjojuvvon kvalitehtagáibádusat ollašuvvet. Čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid ja dárbbu mielde ráđđádallá rievdadusain
Hatti bidjan	čoavdá geahču vuolde bargui gullevaš rehkegiid	čoavdá geahču vuolde ámmátbargui gullevaš rehkegiid	čoavdá ámmátbargui gullevaš rehkegiid
	rehkenastá materiála jođu ja árvvoštallá geahču vuolde materiálagoluid	rehkenastá materiála jođu, dahká haddeárvvoštallama materiálagoluin ja árvvoštallá geahču vuolde bargui geavahuvvon áiggi	rehkenastá materiála jođu, dahká haddeárvvoštallama ollislaš goluin ja ráhkada fáldadaga, mii sisttisdoallá materiálagoluid ja bargui geavahuvvon áiggi
Iešárvvoštallan	árvvoštallá ja ovddida geahču vuolde doaimmas juksan dihte kvalitehtaulbmiliid.	árvvoštallá barggus ja buktaga biddjojuvvon ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas rávvagiid vuodul.	árvvoštallá barggus ja buktaga biddjojuvvon ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas áiccuidis vuodul.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargovugiid, -neavvuid ja materiálad hálldašepmi	Duhtadahti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bargovugiid ja -neavvuid välljen	ráđđádallá geahču vuolde áššehasain dain gáibádusain, mat biddjojuvvojit buktagii ja vällje ollašuhthimii bargovugiid ja -neavvuid	ráđđádallá áššehasain dain gáibádusain, mat biddjojuvvojit buktagii ja vällje ollašuhthimii bargovugiid ja -neavvuid	ráđđádallá áššehasain dain gáibádusain, mat biddjojuvvojit buktagii, ovdanbukta sierra ollašuhthinvejolašvuodaid ja vällje ollašuhthimii bargovugiid ja -neavvuid
Materiála välljen ja geavaheapmi	vällje geahču vuolde ja geavaha bargui heivvolaš materiálad, mat ámmátsuorggis leat anus.	vällje ja geavaha bargui heivvolaš materiálad. Ságastallá geahču vuolde áššehasain materiálain ja das, mo sierra molssaeavttut váikkuhit buktaga geavaheapmái, nanusvuhtii, olggaldas hápmái, kvalitehtii ja haddái.	vällje ja geavaha bargui heivvolaš materiálad. Ságastallá áššehasain materiálain ja das, mo sierra molssaeavttut váikkuhit buktaga geavaheapmái, nanusvuhtii, olggaldas hápmái, kvalitehtii ja haddái.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Áiccalmahttin	áiccalmahtta geahču vuolde áššehassii buktaga dahje bálvalusa	áiccalmahtta áššehassii buktaga dahje bálvalusa geavahemiin ámmátsuorgái heivvolaš visualiserenvugiid	áiccalmahtta áššehassii buktaga dahje bálvalusa geavahemiin ámmátsuorgái heivvolaš visualiserenvugiid, mat boktet áššehasa beroštumi buktagii dahje bálvalussii
Estetihka vuhtii váldin válmmašteamis	válmmašta geahču vuolde áššehassii buktagiid, mat leat hámi, mihtuid ja ivnniid dáfus vuogas ollisvuodát.	válmmašta áššehassii buktagiid, mat leat hámi, mihtuid ja ivnniid dáfus vuogas ollisvuodát.	válmmašta áššehassii buktagiid, mat leat gárvejuvvon ja hámi, mihtuid ja ivnniid dáfus vuogas ollisvuodát.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja dahká geahču vuolde välllejumiid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, dahká välllejumiid ja rávvagiid vuodul mearrádusaid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, dahká välllejumiid ja mearrádusaid
Vuorrováikkukhus ja ovttasbargu	fuolaha geahču vuolde lunddolaččat áššehasdeaiivademiin	fuolaha ja soahpá áššehasdeaiivademiid lunddolaččat ja dávgasit	fuolaha ja soahpá áššehasdeaiivademiid lunddolaččat, dávgasit ja konstruktivvalaččat
Ámmátetihkka	bargá geahču vuolde dahkkojuvvon soahpamušaid mielde	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde, ohcá dieđuid dahkkivoigatvuodain ja geavahansuodjaluslágas
Dearvasvuohhta, dorvvolašvuohhta ja doaibmanávccat	čuovvu geahču vuolde barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodaráv vagiid, iige bija iežas dahje earáid vára vuollái.	čuovvu barggus addojuvvon bargodorvvolašvuoda rávvagiid, iige bija iežas dahje earáid vára vuollái.	čuovvu barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodaráv vagiid ja váldá vuhtii bargobirrasa lahtuid ja bargobirrasa dorvvolašvuoda.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas doaibmamiin buktaga válmmaštanbargguin, mat vuodđudit áššehasa dárbbuide. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhttá joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.1.2 Buktaga válmmašteapmi kultuvrra eavttuiguin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhttá

- plánet ja ráhkadit buktaga dahje bálvalusa kultuvrra eavttuiguin
- välljet ja geavahit bargovugiid ja -neavvuid kultuvrra eavttuiguin
- háhkat áššedovdi veahki
- čoavdit váttisvuodaid
- doaibmat ja bargat ámmátbarggu olbmuiguin, geain lea iešguđetlágan kulturduogáš
- buktit ovdan áššis ja buktit ovdan sierralágan oainnuid
- čuovvut dahkkojuvvon soahpamušaid
- čuovvut bargoáiggiid ja áigedávvaliid
- čuovvut barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávvgiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálldašeapmi	Duhtadahti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Plánen ja válmmašteapmi kultuvrra eavttuiguin	ráhkada geahču vuolde buktaga dahje bálvalusa kultuvrra eavttuiguin	pláne ja ráhkada buktaga dahje bálvalusa kultuvrra eavttuiguin	pláne ja ráhkada buktaga dahje bálvalusa kultuvrra eavttuiguin ja bargá systemáhtalaččat
	bargá geahču vuolde juksan dihte kvalitehtagáibádusaid ja čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid	bargá biddjojuvvon kvalitehtagáibádusaid mielde ja čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid	bargá systemáhtalaččat ja gollobeaktilit biddjojuvvon kvalitehtagáibádusaid mielde. Čuovvu bargoáiggiid ja sohppojuvvon áigedávvaliid ja dárbbu mielde ráđđádallá dain spiehkaseames

Iešárvoštallan	árvoštallá ja ovddida geahču vuolde doaimmas juksan dihte kvalitehtaulbmiliid.	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas rávvagiid vuodul.	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas áiccuidis vuodul.
----------------	--	--	--

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargovugiid, -neavvuid ja materiálahálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bargovugiid ja -neavvuid geavaheapmi kultuvrra eavttuiguin	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggis bargovugiid ja -neavvuid, mat čuvvot dihto kultuvrra. Geavaha daid ámmátsuorggi soahpamušaid ja geavadiid mielde	vállje geahču vuolde ja geavaha ámmátsuorggis bargovugiid ja -neavvuid, mat čuvvot dihto kultuvrra. Geavaha daid ámmátsuorggi soahpamušaid ja geavadiid mielde	vállje ja geavaha dárbbu mielde ovttrasáđiid eará suorggi doibmiiguin ámmátsuorggis bargovugiid ja -neavvuid, mat čuvvot dihto kultuvrra. Geavaha daid ámmátsuorggi soahpamušaid ja geavadiid mielde
	čuoovvu áššedovdi rávvagiid	váldá dárbbu mielde vuostá áššedovdi veahki dalle, go lea plánemin ja ollašuhhtimin barggu	háhká dárbbu mielde áššedovdi veahki dalle, go lea plánemin ja ollašuhhtimin barggu
Materiálahálddašeapmi	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi árbevirolaš ja dán áiggi materiálahálddašeapmi	geavaha ja vállje geahču vuolde ámmátsuorggi árbevirolaš ja dán áiggi materiálahálddašeapmi	geavaha ja vállje ámmátsuorggi árbevirolaš ja dán áiggi materiálahálddašeapmi
Bistevas ovdáneami vuhtii váldin bargovugiid, -neavvuid ja materiálahálddašeapmi	geavaha geahču vuolde bargovugiid, -neavvuid ja materiálahálddašeapmi, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeapmi.	geavaha bargovugiid, -neavvuid ja materiálahálddašeapmi, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeapmi.	geavaha bargovugiid, -neavvuid ja materiálahálddašeapmi, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeapmi ja ovddida doaimmas.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi ja dutkosa čadaheaddji		
Kulturdieđuin ávkástallan plánemis ja ráhkadeamis	háhká geahču vuolde ámmátsuorggis kulturdieđu	háhká ámmátsuorggis kulturdieđu ja váldá geahču vuolde vuhtii ulbmiljoavkku	háhká ámmátsuorggis kulturdieđu ja váldá vuhtii ulbmiljoavkku

	dovdá sierra áigodagaide gullevaš buktagiid, birrasiid ja daidda gullevaš ihtagiid dalle, go ávkkástallá gáldomateriálaiguin	dovdá ja máhtta analyseret, man áigodahkii sierra buktagat dahje birrasat gullet. Dovdá áigodagaide gullevaš materiálaid, ráhkadusaid ja stiilla	dovdá ja máhtta analyseret, man áigodahkii sierra buktagat dahje birrasat gullet. Dovdá áigodagaide gullevaš materiálaid, ráhkadusaid ja stiilla
	geavaha geahču vuolde ollašuttimis dieđu, man lea ieš háhkan.	geavaha dieđu, man lea ieš háhkan, ollašuttimis ja geahču vuolde maid plánemis.	geavaha dieđu, man lea ieš háhkan, plánemis ja ollašuttimis.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja dahká geahču vuolde välljejumiid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, dahká välljejumiid ja rávvagiid vuodul mearrádusaid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, dahká välljejumiid ja mearrádusaid sierralágan diliin
Vuorrováikkukhus ja ovttasbargu	čuovvu vuorrováikkukhusdilálašvu ođaide addojuvvon rávvagiid barggadettiin ovttas sierra surggiid ámmátolbmuiguin	doaimá nugo dilálašvuolta gáibida barggadettiin ovttas sierra surggiid ámmátolbmuiguin ja áššedovdiiguin	buktá čielgasit ovdan áššis ja ovddida konstruktiivvalaččat sierralágan oainnuid barggadettiin ovttas sierra surggiid ámmátolbmuiguin ja áššedovdiiguin
	doaimá ja bargá geahču vuolde ovttas olbmuiguin, geat bohtet eará kulturduogážis	doaimá ja bargá ovttas olbmuiguin, geat bohtet eará kulturduogážis	doaimá ja bargá ámmátbarggu olbmuiguin, geat bohtet eará kulturduogážis
Ámmátetihkka	bargá geahču vuolde dahkkojuvvon soahpamušaid mielde	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde ja váldá vuhtii kulturerohusaid soahpamušain
Dearvvasvuolta, dorvvolašvuolta ja doaimanávccat	čuovvu geahču vuolde barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávagiid, iige bija iežas dahje earáid vára vuollái.	čuovvu barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávagiid, iige bija iežas dahje earáid vára vuollái.	čuovvu barggus addojuvvon dorvvolašvuodarávagiid ja váldá vuhtii bargobirrasa ja dan lahtuid dorvvolašvuoda.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas doaibmamiin buktaga válmmaštanbargguin, mat váldet vuhtii kultuvrra eavttuid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuoddoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.2 Buktaga plánema ja válmmašteami máhttinsuorgi

2.2.1 Buktaga plánen

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosat čadaheaddji máhtta

- ollašuhttit ámmátsuorggi virrui gullelaš plánaid
- dokumenteret plánenproseassa
- geavahit plánema ja dokumenterema bargovugiid, -neavvuid ja materiálaid
- välljet válmmaštanmetoda, materiálaid ja dárbašiid plánejuvvon buktagii
- geavahit plánaid vuorrováikkusdilálašvuodain
- čoavdit plánain ilbmán váttisvuodaid
- čuovvut áigedávvaliid ja dahkkojuvvon soahpamušaid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Plánenproseassa ollašuhttin	ollašuhtta geahču vuolde ámmátsuorggi vieru mielde plánaid ja geavaha plánema guovddáš muttuin ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid	ollašuhtta geahču vuolde ámmátsuorggi vieru mielde estehtalaš plánaid ja geavaha plánema guovddáš muttuin ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid	ollašuhtta ámmátsuorggi vieru mielde estehtalaš plánaid, main váldá vuhtii áššehasa ulbmiliid ja geavaha plánema mángga sierra muttus ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid

Dokumenteren ja plánaid geavaheapmi vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere geahču vuolde plánenproseassas ja geavaha geahču vuolde plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere plánenproseassas ja geavaha geahču vuolde plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere plánenproseassas ja geavaha plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain
Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin plánain	árvoštallá geahču vuolde plánaid materiálaválljemiid buktaga geavahanulbmiliid ja -agi dahje -birrasa geahččanguovllus.	árvoštallá geahču vuolde plánaid materiála- ja visuálaválljemiid buktaga geavahanulbmiliid ja -agi dahje -birrasa geahččanguovllus.	árvoštallá plánaid visuála-, materiála- ja válmmaštanmetodaválljemiid buktaga geavahanulbmiliid, -agi dahje -birrasa geahččanguovllus.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargovugiid, -neavvuid ja materiálad hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Ámmátsuorggi plánenproseassa sierra muttuide heivvolaš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálad válljen ja geavaheapmi	geavaha ámmátsuorggi plánaid ráhkadeapmái suorggi guovddáš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálad. Geavaha daid ámmátsuorggi guovddáš plánenproseassain, muhto eará muttuin dárbbasa vel bagadallama	geavaha ja vállje geahču vuolde ámmátsuorggi plánaid ráhkadeapmái gullelaš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálad. Geavaha daid ámmátsuorggi guovddáš plánenproseassain	geavaha ja vállje ámmátsuorggi plánaid dahkamii heivvoleamos bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálad ja heiveha daid ámmátsuorggi plánenproseassaid sierra muttuin
	geavaha geahču vuolde dihtorteknihka dieđu hálddašeapmái, vurdemii, sirdimii ja vuostáiváldimii	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka plánemis	geavaha ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka plánemis
Visuála ovdanbuktinmetodaid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš vugiid ivdne-, hápme- dahje báikehábmemis	geavaha visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš vugiid ivdne-, hápme- dahje báikehábmemis ja gaskkohagaid, dalle go gi nu rávve, geavaha ávkin kreatiivavuodas ja persovnnalaš	geavaha visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš dábalaš vugiid ivdne-, hápme- dahje báikehábmemis ja geavaha ávkin kreatiivavuodas ja persovnnalaš ovdanbuktimis

		ovdanbuktimis	
Dokumenterema bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	ráhkada geahču vuolde giedaiguin dahje dihtoriin ámmátsuorggi dábálaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknihkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid dahje ovdanbuktingovaid.	ráhkada giedaiguin dahje geahču vuolde dihtoriin ámmátsuorggi dábálaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknihkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid dahje ovdanbuktingovaid.	ráhkada giedaiguin dahje dihtoriin ámmátsuorggi dábálaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknihkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid dahje ovdanbuktingovaid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Dieđu háhkan	sárgu geahču vuolde tevnnegiid birrasisttis dahje dárkkoda geahču vuolde eará ámmátsuorgái heivvolaš vugiiguin birrasis ja geavaha veahkkín gálduid	sárgu tevnnegiid ja ollašuhttá geahču vuolde eará ámmátsuorgái gullevaš vugiiguin visuála ovdanbuktimiid birrasis ja geavaha veahkkín gálduid	sárgu tevnnegiid ja ollašuhttá eará ámmátsuorgái gullevaš vugiiguin visuála ovdanbuktimiid birrasis ja geavaha veahkkín gálduid ja dulko govaid ja tevnnegiid
Válmmaštanmetodaid, materiálaid ja dárbašiid välljen	ohcá geahču vuolde buktaga plánii heivvolaš materiálaid ja dárbašiid ja váldá vuhtii buktaga sierra válmmaštanvejolašvuodaid	ohcá ja geahču vuolde veardádallá buktaga plánii heivvolaš molssaevttolaš materiálaid ja dárbašiid ja váldá geahču vuolde vuhtii buktaga sierra válmmaštanvejolašvuodaid	ohcá, veardádallá ja vällje buktaga plánii heivvolaš materiálaid ja dárbašiid ja váldá vuhtii buktaga sierra válmmaštanvejolašvuodaid
Estetihkain ávkkástallan materiála-, ráhkadus- ja metodaválljejuumiin	váldá geahču vuolde vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusaid välljedettiin ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid dahje metodaid.	váldá vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusaid välljedettiin ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid dahje metodaid.	váldá vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusaid välljedettiin ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid dahje metodaid.

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde plánain ilbmán váttisvuodaid	čoavdá plánain ilbmán váttisvuodaid ja dahká válljejumiid	čoavdá plánain ilbmán váttisvuodaid ja dahká válljejumiid ja mearrádusaid
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	bargá sutnje addojuvvon bargguid	bargá bargguid, main sus lea ovddasvástádus ja máhtta bargat ovttas earáiguin	bargá vásttolaččat, ovttasráđiid ja dásseveardásaččat iešguđetlágan olbmuiguin, bargobirrasiin ja dan joavkku lahtuiguin
Ámmátetihkka	bargá geahču vuolde dahkkojuvvon soahpamušaid ja sohppojuvvon áigedávvaliid mielde.	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde ja soahpá áigedávvalnuppástusain ovddalgihtii.	bargá dahkkojuvvon soahpamušaid mielde, ja pláne áigedávvaliid ja čuovvu daid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehemes dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin buktaga plánenbargguid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožáhagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.2.2 Buktaga válmmašteapmi

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- plánet barggus
- válmmaštit buktaga
- válljet bargui heivvolaš bargometodaid ja bargovugiid
- válmmaštit buktaga geavahemiin veahkkin bargorávvgiid ja -minstariid
- válljet ja háhkát buktagii materiálad
- fuolahit ja divvut bargoneavvuid
- rehkenastit ja dahkat bargorávvgiid ja bargominstariid buktagis, man lea válmmaštan
- válbmet buktaga dan ortnegii, ahte sáhtta dan sáhtta luobahit áššehassii/dingojeaddjái
- geavahit dorvvolaš bargometodaid

- čuovvut bargodorvvolašvuodarávvagiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Válmmašteami plánen	pláne geahču vuolde barggus	pláne barggus ja ráhkada geahču vuolde bargoplána	pláne barggus, ráhkada vuogas bargoplána ja rievdata bargoplána dárbbu mielde
Buktaga válmmašteapmi	válmmašta geahču vuolde buktaga, mii čuovvu ulbmila	válmmašta buktaga, mii čuovvu ulbmila seammás, go čuovvu válmmaštanáigedávvala	válmmašta buktaga, mii čuovvu ulbmila, bargá systemáhtalaččat ja čuovvu áigedávvaliid ja dárbbu mielde ráđđádallá áigedávvalnuppástusain
Bargorávvagiid ja -minstariid geavaheapmi válmmašteames	válmmašta geahču vuolde ámmátsuorggi buktagiid bargorávvagiid ja -minstariid vuodul	válmmašta ámmátsuorggi buktagiid bargorávvagiid ja -minstariid vuodul ja ráhkada geahču vuolde bargorávvagiid ja -minstariid buktagis, man lea válmmaštan	válmmašta ámmátsuorggi buktagiid bargorávvagiid ja -minstariid vuodul ja ráhkada bargorávvagiid ja -minstariid buktagis, man lea válmmaštan
Iešárvvoštallan	árvvoštallá barggus ja buktaga biddjojuvvon ulbmiliid ektui.	árvvoštallá barggus ja buktaga biddjojuvvon ulbmiliid ektui ja rievdata geahču vuolde barggus addojuvvon rávvagiid vuodul.	árvvoštallá ja ovddida barggus juksan dihte biddjojuvvon kvalitehtagáibádusaid.

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosat čadaheaddji		
Ámmátsuorggi bargometodaid ja -vugiid geavaheapmi	geavaha ámmátsuorggi bargometodaid ja -vugiid vuogálaččat ja dorvvolaččat	vállje rávvagiid vuodul bargui heivvolaš bargometodaid ja -vugiid ja geavaha daid vuogálaččat ja dorvvolaččat	vállje bargui heivvolaš bargometodaid ja -vugiid ja geavaha daid vuogálaččat ja dorvvolaččat iešguđetlágan dilálašvuodain

Bargoneavvuid válljen ja geavaheapmi	vállje geahču vuolde bargui heivvolaš bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid ja geavaha daid vuogálaččat ja dorvvolaččat	vállje rávvagiid vuodul bargui heivvolaš bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid ja geavaha, doallá ortnegis ja divoda daid vuogálaččat ja dorvvolaččat	vállje bargui heivvolaš bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid ja geavaha, doallá ortnegis ja divoda daid vuogálaččat ja dorvvolaččat iešguđetlágan dilálašvuodain
	geavaha geahču vuolde dihtorteknihka dieđu hálddašeapmái, vurdemii, buvttadeapmái, sirdimii ja vuostáiváldimii	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka buktaga válmmašteamis	geavaha ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka buktaga válmmašteamis
Bargoneavvuid divvun ja fuolaheapmi	divvu ja fuolaha geahču vuolde bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid	divvu ja fuolaha bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid	divvu ja fuolaha bargoneavvuid, mašinnaid ja rusttegiid ja dárbbu mielde diŋgo báikki ala ámmátolbmo
Materiálaid ekonomalaš geavaheapmi	geavaha rávvagiid vehkiin vuogas materiálaid ekonomalaččat	geavaha vuogas materiálaid ekonomalaččat	háhká vuogas materiálaid ja geavaha daid ekonomalaččat
	čoavdá geahču vuolde ámmátbargui gullevaš rehkegiid.	čoavdá geahču vuolde ámmátbargui gullevaš rehkegiid.	čoavdá ámmátbargui gullevaš rehkegiid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Materiálaid válljen	vállje geahču vuolde geavahanulbmila mielde heivvolaš ámmátsuorgái gullevaš materiálaid ja geavaha daid geahču vuolde ekonomalaččat	vállje geahču vuolde geavahanulbmila, - čuozáhaga ja stiilla mielde heivvolaš ámmátsuorgái gullevaš materiálaid ja geavaha daid ekonomalaččat	vállje ámmátsuorgái gullevaš heivvolaš materiálaid, maid sáhtta divvut ja mat leat hatti dáfus vuohkkasat dalle, go váldá vuhtii geavahanulbmila, - čuozáhaga ja stiilla ja geavaha materiálaid ekonomalaččat

Estetihka vuhtii váldin válmmašteamis ja gárvemis	válmmašta ja gárve buktaga geahču vuolde dan ortnegii, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii.	válmmašta buktaga ja árvvoštallá dan hámi, mihtuid ja válmmaštanvuogi. Gárve buktaga rávvagiid vuodul dan ortnegii, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii.	válmmašta buktaga ja árvvoštallá dan hámi, mihtuid ja válmmaštanvuogi. Gárve buktaga dan ortnegii, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii.
Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde barggus ilbmán váttisvuodaid oahpes diliin	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja dahká rávvagiid vuodul välllejumiid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja dahká välllejumiid ja mearrádusaid iehčanasat ja bargá iešguđetlágan diliin vuogálaččat
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	doaibmá bargobirrasa lahttun ja bargá rávvagiid vuodul bargguid, mat leat biddjon su ovddasvástádussan	doaibmá bargobirrasa lahttun ja ovddida bargobirrasa doaimmaid rávvagiid vehkiin	doaibmá ovttasbargovuoigŋain iešguđetlágan olbmuiguin ja ovddida iehčanasat bargobirrasa doaimmaid
Ámmátetihkka	čuovvu bargoáiggiid	čuovvu bargoáiggiid ja geavaha bargoáiggi vuogálaččat	čuovvu bargoáiggiid ja geavaha bargoáiggiid vuogálaččat ja doaibmá vásttolaččat juksan dihte ulbmiliid sohppojuvvon áiggis
Dearvasvuolta, dorvvolašvuolta ja doaibmanávccat	geavaha geahču vuolde dorvvolaš bargometodaid, mat leat heivvolaš lossadat, main lea variašuvdna ja mat váldet vuhtii ergonomiija	geavaha rávvagiid vehkiin dorvvolaš bargometodaid, mat leat heivvolaš lossadat, main lea variašuvdna ja mat váldet vuhtii ergonomiija	geavaha iehčanasat dorvvolaš bargometodaid, mat leat heivvolaš lossadat, main lea variašuvdna ja mat váldet vuhtii ergonomiija
	čuovvu addojuvvon bargodorvvolašvuoda rávvagiid	čuovvu bargodorvvolašvuodarávva giid	čuovvu bargodorvvolašvuodarávva giid, dovdá bargui gullelaš váraid ja almmuha dain ovddos guovlluid
	fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas ja garvá barggustis riskkaid.	fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas, garvá barggustis riskkaid ja váldá vuhtii bargobirrasa eará lahtuid.	ovddida bargobirrasis loaktima, garvá barggustis riskkaid ja váldá vuhtii bargobirrasa eará lahtuid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin barggaid, mat gáibidit ámmátsuorggi fidnomáhttima. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhttá joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.3 Birrasa plánema ja huksema máhttinsuorgi

2.3.1 Ollašuhttima plánen

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhttá

- ollašuhttit plánaid, mat čuvvot ámmátsuorggi vieruid
- guorahallat dárbbuid ja dokumenteret áššehasa, buktaga, dili ja birrasa dárbbuid
- dokumenteret plánenproseassa
- geavahit plánaid vuorrováikkuhusdilálašvuodain
- árvoštallat vejolašvuoda ollašuhttit plánejuvvon buktagiid ja bálvalusaid
- ohecat ovttasbargoguimmiid ja doaibmat vuorrováikkuhusdilálašvuodain
- čoavdit plánain ilbmán váttisvuodaid
- bargat áigedávvala ja soahpamušaid mielde.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašepmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Plánenproseassa ollašuhttin	ollašuhttá geahču vuolde ámmátsuorggi vieru mielde plánaid ja geavaha plánema guovddáš muttuin ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid	ollašuhttá geahču vuolde ámmátsuorggi vieru mielde estehtalaš plánaid ja geavaha plánema guovddáš muttuin ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid	ollašuhttá ámmátsuorggi vieru mielde estehtalaš plánaid, main váldá vuhtii áššehasa ulbmiliid ja geavaha plánema mángga sierra muttus ámmátsuorgái heivvolaš visuála ja teknihkalaš čovdosiid

Dárbbuid kárten ja dokumenteren	čielggada ja dokumentere geahču vuolde ámmátsuorggi vieru mielde áššehasa, buktaga, dili dahje birrasa dárbbuid	čielggada ja dokumentere ámmátsuorggi vieru mielde áššehasa, buktaga, dili ja birrasa dárbbuid ja geahču vuolde geavaha iežas idéaid dalle, go dahká mearrádusaid	čielggada ja dokumentere ámmátsuorggi vieru mielde áššehasa, buktaga, dili dahje birrasa dárbbuid ja daid vuodul geavaha iežas idéaid dalle, go dahká mearrádusaid, mat heivejit áššehassii, birrasii ja kultuvrii
Dokumenteren ja plánaid geavaheapmi vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere geahču vuolde plánenproseassas ja geavaha geahču vuolde plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere plánenproseassas ja geavaha geahču vuolde plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	dokumentere plánenproseassas ja geavaha plánaidis ággan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain
	ákkastallá geahču vuolde plánaid visuála ja tehnikkalaš čovdosiid geavahanulbmila, áššehasa sávaldagaid ja birrasa geahččanguovllus	ákkastallá plánaid visuála ja tehnikkalaš čovdosiid geavahanulbmila, áššehasa sávaldagaid ja birrasa geahččanguovllus	ákkastallá plánaid visuála ja tehnikkalaš čovdosiid geavahanulbmila, áššehasa sávaldagaid ja birrasa geahččanguovllus ja váldá vuhtii maid kultuvrra dahje bistevas ovdáneami
Bistevas ovdáneami vuhtii váldin plánaid materiálaválljemiin	árvoštallá geahču vuolde, mo plánemis ja materiálaválljemiin leat váldán vuhtii buktaga geavahanulbmila ja -agi dahje -birrasa.	árvoštallá geahču vuolde, mo plánemis ja materiálaválljemiin dahje visuála čovdosiin leat váldán vuhtii buktaga geavahanulbmila ja -agi dahje -birrasa.	árvoštallá, mo plánemis, materiálaválljemiin, visuála čovdosiin ja ollašuttimis leat váldán vuhtii buktaga geavahanulbmila ja -agi dahje -birrasa.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálad hálddašcapmi	Duhtadahti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		

Ámmátsuorggi plánenproseassa sierra muttuide gullelaš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálaid välljen ja geavaheapmi	geavaha ámmátsuorggi plánaid dahkamii suorggi guovddáš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálaid plánenproseassa deháleamos muttuin, muhto dárbbáša vel eará muttuin rávvagiid	geavaha ja vällje geahču vuolde ámmátsuorggi plánaid dahkamii ámmátsuorggi bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálaid plánenproseassa deháleamos muttuin	geavaha ja vällje ámmátsuorggi plánaid dahkamii heivvoleamos bargometodaid, bargoneavvuid ja materiálaid ja heiveha daid ámmátsuorggi plánenproseassa sierra muttuin
	geavaha geahču vuolde dihtorteknihka dieđu hálddašeamis, vurkemis ja buvttadeamis, sirdimis ja vuostáiváldimis	geavaha geahču vuolde plánemis ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka	geavaha plánemis ámmátsuorggi teknologijja ja dihtorteknihka
Visuála ovdanbuktima metodaid, neavvuid ja materiálaid geavaheapmi	geavaha ovdanbuktimis ámmátsuorggi guovddáš visuála metodaid, neavvuid ja materiálaid ja geavaha geahču vuolde visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš ivdne-, hápme- dahje báikehábmema vugiid	geavaha ovdanbuktimis ámmátsuorggi guovddáš visuála metodaid, neavvuid ja materiálaid ja geavaha visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš ivdne-, hápme- dahje báikehábmema vugiid ja geavaha gaskkohagaid geahču vuolde ávkin maid iežas idéaid ja persovnnas ovdanbuktimisttis	geavaha mánggabealat ja vällje heivvoleamos metodaid, neavvuid ja materiálaid visuála ovdanbuktimii ja geavaha visuála ovdanbuktimisttis ámmátsuorggi virrui gullelaš ivdne-, hápme- dahje báikehábmema vugiid ja geavaha ávkin iežas idéaid ja persovnnas ovdanbuktimisttis
Dokumenterema bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	ráhkada geahču vuolde giedaiguin dahje dihtoriin ámmátsuorgái gullelaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknikkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid, raporttaid dahje ovdanbuktingovaid.	ráhkada giedaiguin dahje geahču vuolde dihtoriin ámmátsuorgái gullelaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknikkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid, raporttaid dahje ovdanbuktingovaid.	ráhkada giedaiguin dahje dihtoriin ámmátsuorgái gullelaš visuála ovdanbuktimiid, omd. teknikkalaš tevnnegiid, málliid, materiálačájánasaid, raporttaid dahje ovdanbuktingovaid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheadji		
Suorggi mearrádusaid, soahpamušaid ja doaibmavugiid čuovvun	ohcá geahču vuolde dieđu, maid dárbbasa, njuolggadusain, mearrádusain, rávvagiin ja doaibmavugiin, ja geavaha dieđu geahču vuolde plánemis	ohcá dieđu, maid dárbbasa, njuolggadusain, mearrádusain, rávvagiin ja doaibmavugiin ja geavaha dieđu plánemis	ohcá iehčanasat dieđu suorggi almmolaš njuolggadusain, mearrádusain, rávvagiin ja doaibmavugiin ja heiveha ja geavaha dieđu plánemis
Ollašuhthinmetodaid ja materiálaid geavaheapmi	vuodđuda plánaidis ámmátsuorggi bargovugiide ja materiálaide nu, ahte geahču vuolde plánain šaddet dakkárat, ahte daid sáhtta ollašuhhtit	vuodđuda plánaidis ámmátsuorggi bargovugiide ja materiálaide nu, ahte plánain šaddet dakkárat, ahte daid sáhtta ollašuhhtit	vuodđuda plánaidis ámmátsuorggi kultuvrii ja dihtui ja bargovugiid ja materiálaid heiveheapmái nu, ahte plánain šaddet dakkárat, ahte daid sáhtta ollašuhhtit
Estetihkain ávkástallan materiála-, ráhkadus- ja metodaválllejumiin	váldá geahču vuolde vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusa dalle, go vällje ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid ja metodaid.	váldá vuhtii ivnni, hámi dahje báikki ja stiillaid váikkuhusa dalle, go vällje ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid ja metodaid.	váldá vuhtii ivnni, hámi, báikki ja stiillaid váikkuhusa dalle, go vällje ámmátsuorgái gullevaš materiálaid, ráhkadusaid ja metodaid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheadji		
Oahppan ja vátisvuodaid čoavdin	árvvoštallá geahču vuolde vejolašvuodaid ollašuhhtit plánejuvvon buktagiid dahje bálvalusaid	árvvoštallá vejolašvuodaid ollašuhhtit plánejuvvon buktagiid dahje bálvalusaid ja dárbbu mielde rievdata plánaid rávvagiid mielde	pláne buktagiid dahje bálvalusaid, maid lea vejolaš ollašuhhtit ja guorahallá mo, daid sáhtta ovddidit
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	čuovvu vuorrováikkuhusdilálaš vuodain daid várás addojuvvon rávvagiid	doaibmá numo dilli gáibida sierralágan vuorrováikkuhusdilálaš vuodain	ohcá dárbbu mielde ovttasbargoguimmiid ja doaibmá iehčanasat vuorrováikkuhusdilálašvuodain

	bargá ovttas bargoaddiin/ dingojeddjiin sin álgagis	dárbbu mielde lea ieš aktiivvalaš, go bargá ovttas bargoaddiin/ dingojeddjiin	addá aktiivvalaččat dieđu proseassa ovdáneamis, ságastallá ja dárbbu mielde lea ieš aktiivvalaš, go bargá ovttasbargoaddiin/ dingojeddjiin
Ámmátetiikka	čuovvu barggustis ámmátsuorggi dábálaš vieruid ja atná daid árvvus	bargá ámmátsuorggi árvvuid mielde	čatnasa bargosis ámmátsuorggi árvvuid mielde
	doaimmá ámmátsuorggi soahpamušaid mielde.	čuovvu ámmátsuorggi soahpamušaid ja geavadiid.	čuovvu vásttolaččat ámmátsuorggi soahpamušaid ja geavadiid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas plánemiin ámmátsuorggis barggu dahje bargoollisvuoda. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehemiin vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemiin dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemiin viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahtit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.3.2 Bálvalusa ollašuttin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- plánet barggus
- dahkat bargoplánaid
- ovdanbuktit plána áššehassii ja dahkat das fáldadaga
- ollašuttit bálvalusa
- ollašuttit barggu ja seammás árvvoštallat dan hámi, mihtuid ja ollašuttinvugiid ja gárvet barggu válmmašin
- fuolahit ja divvut bargoneavvuin
- ságastallat ollašuttimis geavahemiin ámmátterminologiija
- čoavdit barggus ilbmán váttisvuodaid
- bargat ovttas sierra oassebeliiguin
- čuovvut bargodorvvolašvuodamearrádusaid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Barggu plánen	dahká geahču vuolde bargoplána ja pláne geahču vuolde barggus	dahká bargoplánaid, maid sáhtta ollašuttit, pláne barggus ja ovdanbuktá plánas áššehassii	dahká bargoplánaid, maid sáhtta ollašuttit, pláne barggus, ovdanbuktá plánas áššehassii ja dahká sohppojuvvon plána vuodul fáaldaga áššehassii
Bálvalusa, mii lea biddjon ulbmilin, ollašuttin	ollašuttá bálvalusa, mii lei biddjon ulbmilin	ollašuttá bálvalusa, mii lei biddjon ulbmilin, geahču vuolde sohppojuvvon áiggis	ollašuttá bálvalusa, mii lei biddjon ulbmilin, bargá systemáhtalaččat ja njuovžilit ja čuovvu áigedávvaliid ja dárbbu mielde ráđđádallá áigedávvalnuppástusain
Iešárvvoštallan	árvvoštallá barggus ja bálvalusa ollašuttima ulbmiliid ektui.	árvvoštallá barggus ja bálvalusa ollašuttima ulbmiliid ektui ja dárbbu mielde rievdata doaimmas rávvagiid mielde.	árvvoštallá ja ovddida barggus juksan dihte kvalitehtaulbmiliid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi guovddáš bargometodaid, -neavvuid, mašinnaid ja rusttegiid dorvvolaččat	geavaha ámmátsuorggi guovddáš bargometodaid, -neavvuid, mašinnaid ja rusttegiid dorvvolaččat ja vuogálaččat ja geavaheami maŋŋá máhcaha rusttegiid ja mašinnaid daid seailuhanbáikái	vállje ja geavaha ámmátsuorggi guovddáš bargometodaid, -neavvuid, mašinnaid ja rusttegiid dorvvolaččat ja vuogálaččat ja geavaheami maŋŋá fuolaha, divvu ja máhcaha rusttegiid ja mašinnaid daid seailuhanbáikái

Bargoneavvuid divvun ja fuolaheapmi	fuolaha ja divvu geahču vuolde bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid	fuolaha ja divvu bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid	fuolaha ja divvu bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid ja dárbbu mielde dinggo ámmátolbmmo veahkkin
Materiálaid ekonomalaš geavaheapmi	háhká geahču vuolde geavahanulbmila dáfus vuogas materiálaid ja geavaha daid geahču vuolde ekonomalaččat	háhká geahču vuolde geavahanulbmila, čuožáhaga ja stiilla dáfus vuogas materiálaid ja geavaha daid ekonomalaččat	veardádallá, vállje ja háhká materiálaid, mat leat vuohkkasat čuožáhaga, stiilla, anu ja geavahanulbmila dáfus ja maid sáhtta maid divvut. Geavaha materiálaid ekonomalaččat
	čoavdá bargui gullevaž rehkegiid.	čoavdá bargui gullevaž rehkegiid ja geahču vuolde geavaha daid mearrádusaid vuodđun.	čoavdá bargui gullevaž rehkegiid ja geavaha daid mearrádusaid vuodđun.

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašepmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Ámmátterminologii ja geavaheapmi	ságastallá geahču vuolde ollašuttimii gullevaž áššiin geavahemiin ámmátterminologiija	ságastallá ollašuttimii gullevaž áššiin geavahemiin ámmátterminologiija	ságastallá ollašuttimii gullevaž áššiin geavahemiin lunddolaččat ámmátterminologiija
Estetihkain ávkkástallan ollašuttimis	gárve geahču vuolde barggu dakkárin, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii	ollašuttá barggu nu, ahte árvvoštallá dan hámi, mihtuid ja ollašuttinvuogi ja gárve rávvagiid vuodul barggu dakkárin, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii	ollašuttá barggu nu, ahte árvvoštallá dan hámi, mihtuid ja ollašuttinvuogi ja gárve barggu dakkárin, ahte dan sáhtta luobahit áššehassii
Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid geavaheamis ja materiálaid sorteremis	geavaha geahču vuolde bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat duvdet bistevaš ovdáneami ja sortere barggus badjel báhcán bázahusaid.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat duvdet bistevaš ovdáneami, sortere ja giedahallá barggus badjel báhcán bázahusaid.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat duvdet bistevaš ovdáneami, sortere, giedahallá ja geavaha ođđasit barggus badjel báhcán bázahusaid.

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja vátisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde barggus ilbmán vátisvuodaid	čoavdá barggus ilbmán vátisvuodaid	čoavdá barggus ilbmán vátisvuodaid ja dahká välljeumiid ja mearrádusaid
Vuorrováikkukhus ja ovttasbargu	bargá geahču vuolde bargobirrasis ja -sajis ovttas sierra oassebeliiguin	bargá bargobirrasis ja -sajis ovttas sierra oassebeliiguin ja geahču vuolde bargá ovttas áššehasain	bargá iehčanasat bargobirrasis ja -sajis ovttas sierra oassebeliiguin ja áššehasain
Ámmátetihkka	čuovvu bargoáiggiid	čuovvu bargoáiggiid ja geavaha bargoáiggi vuogálaččat	čuovvu bargoáiggiid ja geavaha bargoáiggiid vuogálaččat ja doaibmá vásttolaččat juksan dihte ulbmiliid sohppojuvvon áiggis
Dearvvasvuohhta, dorvvolašvuohhta ja doaibmanávccat	doaibmá bargodorvvolašvuoda njuolggadusaid mielde	doaibmá bargodorvvolašvuodanjuolgadusaid mielde, váldá ovdan bargodorvvolašvuodariskkaid	doaibmá bargodorvvolašvuodanjuolggadusaid mielde, váldá ovdan bargodorvvolašvuodariskkaid ja easttada váraid
	fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas, go giinu bivdá.	fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas.	fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas ja das, ahte doppe loaktá.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas ollašuttimiin ámmátsuorggis bargoollisvuoda dahje bálvalusa. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4 Dutkosa váljaoasit

2.4.1 Áššehasbálvaleami ja vuovdima ollašuhttin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhtta

- bálvalit áššehasaid iešguđetlágan vuovdimii gullevaš áššehasbálvalandáhpáhusain
- čielggadit áššehasa dárbbuid ja vuordámušaid
- geavahit dieđu vuovdinbuktagiin ja bálvalusain gulahaladettiin áššehasaiguin
- geavahit ámmátsuorggi máhtu gulahaladettiin áššehasaiguin
- plánet vuovdindáhpáhusa
- doallat vuovdinbáikki geasuheaddjin ja dakkárin, gos loaktá.
- doaimmat bargoservoša lahttun
- čuovvut bargoáiggiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Vuovdima ovddideapmi	stelle geahču vuolde dávviriid ilduide ja oidnosii	stelle dávviriid ildui ja oidnosii	stelle dávviriid ildui ja oidnosii ja herve birrasa
Áššehasbálvaleapmi ja vuovdin	čielggada áššehasa dárbbuid ja bálvala su	čielggada áššehasa dárbbuid ja bálvala su smáđáhkásit	čielggada áššehasa dárbbuid ja bálvala su aktiivvalaččat ja smáđáhkásit
Máhcahaga vuostáiváldin	árvvoštallá barggus ja bálvalusa ollašuhttima ulbmiliid ektui ja váldá vuostá máhcahaga.	árvvoštallá barggus ja bálvalusa ollašuhttima ulbmiliid ektui ja rievdata máhcahaga vuodul doaimmas.	árvvoštallá ja ovddida doaimmas juksan dihte kvalitehtaulbmiliid ja rievdata ja ovddida doaimmas máhcahaga vuodul.

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiáldaid hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Áššehasbálvaleami ja vuovdima metodaid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde vuovdin- ja márkanastinmetodaid	geavaha vuovdin- ja márkanastinmetodaid	geavaha vuovdin- ja márkanastinmetodaid ja árvvoštallá, mo dat heivejit ámmátsuorgái

	bálvala geahču vuolde áššehasa smáđáhkkásit	bálvala áššehasa smáđáhkkásit ja lea suinna vuorrováikkukhusas	bálvala áššehasa smáđáhkkásit, lea suinna vuorrováikkukhusas ja buktá ovdan sierra vejolašvuodaid
	váldá vuostá bálvalemáái dahje vuovdimii guoski máhcahaga	váldá vuostá bálvalemáái dahje vuovdimii guoski máhcahaga ja suokkardallá áššehasbálvalandáidduidis	váldá vuostá bálvalemáái dahje vuovdimii guoski máhcahaga. Suokkardallá ja ovddida áššehasbálvalusdáidduidis
Mielčuovvu bargguid bargan	fuolaha geahču vuolde das, ahte bargobiras lea doaibmi ja čorgat.	fuolaha das, ahte bargobiras lea doaibmi, čorgat ja ahte doppe loaktá.	fuolaha iehčanasat das, ahte bargobiras lea doaibmi, čorgat ja ahte doppe loaktá.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálldašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Buvtta-, bálvalus- ja ámmátdieđu háhkan	ohcá geahču vuolde dieđu vuovdinbuktagiin ja bálvalusain	ohcá dieđu vuovdinbuktagiin ja bálvalusain	ohcá dieđu vuovdinbuktagiin ja bálvalusain ja geavaha dan barggustis
	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi máhtus bálvalemis ja vuovdimis.	geavaha ámmátsuorggi máhtus bálvalemis ja vuovdimis.	geavaha ámmátsuorggi máhtus ja heiveha dan bálvalemáái ja vuovdimii.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Vuorrováikkukhus ja ovttasbargu	doaibmá geahču vuolde áššehasbálvalemis- ja vuovdima dilálašvuodain	doaibmá áššehasbálvalemis- ja vuovdima dilálašvuodain ja dárbbu mielde jearrá earáin veahki	doaibmá nugo dilli gáibida áššehasbálvalemis- ja vuovdima dilálašvuodain
	ságastallá áššehasain	ságastallá áššehasain, guldala su ja ovdanbukta iežas ášši čielgasit	ságastallá áššehasain, guldala su ja ovdanbukta iežas ášši čielgasit ja luottehahtti vugiin

Ámmátetihkka	čuovvu bargoáiggiid, láhtte ja gárvoda rávvagiid mielde.	čuovvu bargoáiggiid, láhtte ja gárvoda numo dilálašvuohta gáibida.	čuovvu bargoáiggiid, láhtte ja gárvoda numo dilálašvuohta gáibida ja doaibmá bargobirrasisttis aktiivvalaččat.
--------------	--	--	--

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájeheames dahje dutkkusdilálašvuođas bargamiin ámmátsuorggis vuovdimii gullelaš áššehasbálvalemibargguid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájeheapmi vástida ollislaččat dutkosa vuođuštusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájeheami dahje dutkkusdilálašvuođa sáhttá joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájeheami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájeheamis dahje dutkkusdilálašvuođas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.4.2 Kultuvrra heiveheapmi duodjái

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhtta

- ráhkadit ja/ dahje hukset buktagiid
- čuovvut bistevas ovdáneami doaibmavugiid
- geavahit árbevirolaš bargometodaid
- välljet bargometodaid, -neavvuid ja materiálad ollašuhthimii
- geavahit kulturdieđu ollašuhthimii
- čuovvut njuolggadusaid ja mearrádusaid, mat leat fámus
- bargat ovttas earáiguin
- váldit vuhtii ámmáha árvvuid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Kulturhistorjja ja dálá kultuvrra geavaheapmi ollašuhthimis	geavaha geahču vuolde dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain dalle, go bargá válmmašteami ja / dahje huksema sierralágan bargguid	geavaha dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain dalle, go bargá válmmašteami ja / dahje huksema sierralágan bargguid	geavaha ja heiveha dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain dalle, go bargá válmmašteami ja / dahje huksema sierralágan bargguid

Buktaga dahje bálvalusa válmmašteapmi	válmmašta geahču vuolde buktaga dahje bálvalusa, mii lei ulbmilin	válmmašta buktaga dahje bálvalusa, mii lei ulbmilin	válmmašta buktaga dahje bálvalusa, mii lei ulbmilin ja bargá systemáhtalaččat
Iešárvoštallan	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui.	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas rávvagiin vuodul.	árvoštallá ja ovddida doaimmas juksan dihte kvalitehtaulbmiliid.

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálad hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi ja heiveheapmi	geavaha ámmátsuorggi árbevirolaš ja dálá bargometodaid ja čuovvu njuolggadusaid ja mearrádusaid, mat leat fámus	geavaha ja geahču vuolde heiveha ámmátsuorggis árbevirolaš, dálá bargometodaid ja ođđa bargovugiid ja čuovvu njuolggadusaid ja mearrádusaid, mat leat fámus	vállje ja geavaha ođđa vugiin ámmátsuorggis árbevirolaš, dálá bargometodaid ja ođđa bargovugiid ja čuovvu njuolggadusaid ja mearrádusaid, mat leat fámus
Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin	čuovvu geahču vuolde ámmátsuorggi bargo- ja doaibmavugiid, mat čuvvot bistevaš ovdáneami	čuovvu ámmátsuorggi bargo- ja doaibmavugiid ja geahču vuolde ávkkástallá árbevirolaš doaibmavugiin, mat leat bistevaš ovdáneami geahččanguovllus buorit	čuovvu ámmátsuorggi bargo- ja doaibmavugiid ja ávkkástallá árbevirolaš doaibmavugiin, mat leat bistevaš ovdáneami geahččanguovllus buorit
Materiálad geavaheapmi	ohcá, geahččala ja geavaha geahču vuolde árbevirolaš, ođđa ja /dahje eará kultuvrraid materiálad ja geavaha maid ođđasit boares materiálad.	ohcá, geahččala ja geavaha árbevirolaš, dálá ja /dahje eará kultuvrraid materiálad ja geahču vuolde ovtta daid ođđa vugiigin.	ohcá, geahččala ja geavaha árbevirolaš, dálá ja / dahje eará kultuvrraid materiálad ja ovtta daid ođđa vugiigin.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Kulturhistorijá ja dálá kultuvrra geavaheapmi	háhká geahču vuolde dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain ja geavaha dieđuid válmmašteami ja/dahje huksema sierra bargguin	háhká dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain ja geavaha dieđuid válmmašteami ja/dahje huksema sierra bargguin	háhka ja heiveha dieđu sierra áigodagaid buktagiin dahje birrasiin, daid stiillas ja dán áiggi fenomenain ja geavaha dieđuid válmmašteami ja/dahje huksema sierra bargguin
Estetihkain ávkástallan	váldá geahču vuolde vuhtii áigái ja stiilii gullelaš ivdne-, hábme- dahje báikeordnestallama váikkuhusaid dasa, go dahká ámmátsuorgái gullelaš materiála-, ráhkadus- dahje bargometodaválljejamiid ollašuhhtima várás.	váldá vuhtii áigái ja stiilii gullelaš ivdne-, hábme- dahje báikeordnestallama váikkuhusaid dasa, go dahká ámmátsuorgái gullelaš materiála-, ráhkadus- dahje bargometodaválljejamiid ollašuhhtima várás.	váldá vuhtii áigái ja stiilii gullelaš ivdne-, hábme- dahje báikeordnestallama váikkuhusaid dasa, go dahká ámmátsuorgái gullelaš materiála-, ráhkadus- dahje bargometodaválljejamiid ollašuhhtima várás.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	geavaha barggustis oahpes čovdosiid	hutká ja buvttada barggustis doaimbi čovdosiid	hutká ja buvttada barggustis doaimbi ja ođđalágan čovdosiid
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	bargá oktasaš prošeavttain	bargá vásttolaš bargin oktasaš prošeavttain ja bargá ovttas earáiguin fierpmádagas	bargá vásttolaš bargin oktasaš prošeavttain ja ovddida ovttasbarggu earáiguin fierpmádagas
Ámmátetihkka	doaimmá geahču vuolde ámmáha árvvuid mielde.	doaimmá ámmáha árvvuid mielde.	čatnasa bargui ámmáha árvvuid mielde.

Fidnomáhtima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhtima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin bargguid, main gáibidit ámmátsuorggi fidnomáhtu. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuozáhagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.3 Bagadallama ollašuttin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhtta

- plánet ja bidjat ulbmiliid bagadallamii
- bagadallat ja rávvet ámmátbarggu bargama
- árvvoštallat bagadallojuvvon olbmuid bargama
- ráhkadit bargo- ja geavahanrávvagiid
- rehkenastit goluid, mat šaddet bagadallamis
- váldit vuostá máhcahaga doaimmastis
- ovddidit doaimmas máhcahaga vuodul.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bagadallama plánen	guorahallá bagadallon olbmuid vuordámušaid ja bidjá bagadallamii ulbmiliid ovttas iežas bagadalliin	guorahallá bagadallon olbmuid vuordámušaid ja máhtu	guorahallá bagadallon olbmuid vuordámušaid, máhtu ja bidjá bagadallamii ulbmiliid
	ráhkada bagadallama várás ollislaš plána ovttas iežas bagadalliin	ráhkada rávvagiid vuodul bagadallamii ollislaš plána	ráhkada bagadallamii ollislaš plána, mii sisttisoallá dieđuid bagadallamii oassálastiid goluin
Bagadallan ja rávven	ceavzá bagadallandilálašvuodas ja geavaha ámmátgiela go su iežas bagadalli veahkeha	ceavzá bagadallandilálašvuodas ja rávve sierra bargomuttuin ja geavaha geahču vuolde ámmátgiela	ceavzá bagadallandilálašvuodas ja veahkeha, rávve ja čájeha málle sierra bargomuttuin. Geavaha ámmátgiela ja addá čálalaš rávvagiid dahje dárbbu mielde eará materiála
Máhcahaga vuostáiváldin ja árvvoštallan	árvvoštallá bagadallamis ja váldá vuostá máhcahaga bagadallamis.	árvvoštallá bagadallamis ja váldá vuostá máhcahaga bagadallandilálašvuodas ja rievdata dárbbu	árvvoštallá bagadallamis ja váldá vuostá máhcahaga bagadallandilálašvuodas ja rievdata dárbbu mielde

		mielde doaibmavugiidis.	doaibmavugiidis ja ovddida bagadallanproseassa.
--	--	-------------------------	---

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálad hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bagadallanmetodaid geavaheapmi	bagadallá ovttaskas olbmo dahje olles joavkku ja vällje geahču vuolde bagadallanvuogi, mii geavahuvvo guđege dilálašvuodas	bagadallá ovttaskas olbmo dahje olles joavkku ja vällje bagadallanvuogi, mii geavahuvvo guđege dilálašvuodas	bagadallá ovttaskas olbmo dahje olles joavkku ja vällje bagadallanvuogi, mii geavahuvvo guđege dilálašvuodas. Gidde fuomášumi bagadallon olbmuid earenoamáš dárbbuide ja heiveha doaimmas dan mielde
Materiálad geavaheapmi	geavaha materiála, mii doarju ja áiccalmahttá bagadallama.	vällje geahču vuolde ja geavaha materiála, mii doarju ja áiccalmahttá bagadallama.	vällje ja geavaha materiála, mii doarju ja áiccalmahttá bagadallama.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Ámmátsuorggi guovddáš sisdoalu geavaheapmi bagadallandilálašvuodas	geavaha iežas bagadalli vehkiin ámmátsuorggi guovddáš sisdoalu bagadallandilálašvuodas	geavaha ámmátsuorggi guovddáš sisdoalu bagadallandilálašvuodas	geavaha ámmátsuorggi sisdoaluid ja daidda gullelaš earenoamášdáidduid nu, ahte čuoziha bagadallamis bagadallon olbmuid sin oahppaneavttuid mielde
Dokumenteren	ráhkada geahču vuolde čálalaš bargorávvagiid dahje eará sullasaš áiccalmahtti materiála.	ráhkada čálalaš bargorávvagiid dahje eará sullasaš áiccalmahtti materiála.	ráhkada čálalaš bargorávvagiid dahje eará sullasaš áiccalmahtti materiála dan mielde, masa lea gávnahan dárbbu.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	áicá bagadalloyuvvon olbmuid dárbbuid ja váldá daid vuhtii bagadallamis	áicá bagadalloyuvvon olbmuid dárbbuid ja váldá daid vuhtii bagadallamis ja árvvoštallá bagadalli vehkiin dan, mo bagadallon olbmot leat ovdánan	áicá bagadalloyuvvon olbmuid dárbbuid ja váldá daid vuhtii bagadallamis ja árvvoštallá dan, mo bagadalloyuvvon olbmot leat ovdánan
Vuorrováikkukhus ja ovttasbargu	lea vuorrováikkukhusas bagadalloyuvvon olbmuiguin	lea vuorrováikkukhusas bagadalloyuvvon olbmuiguin ja áicá joavkku sosiála gaskavuodaid ja váldá daid vuhtii bagadallandilálašvuodas	lea vuorrováikkukhusas bagadalloyuvvon olbmuiguin ja áicá joavkku sosiála gaskavuodaid ja váldá daid vuhtii bagadallandilálašvuodas. Ovddida doaimmainis joavkku oktavuodadovddu
Dearvasvuolta, dorvvolašvuolta ja doaibmanávccat	soahpá rávvagiid vuodul oktasaš njuolggadusain joavkkus	soahpá oktasaš njuolggadusain joavkkus	soahpá oktasaš njuolggadusain joavkkus, váldá vuhtii joavkku sávaldagaid ja fuolaha joavkku dorvvolašvuodas
	geavaha geahču vuolde doaibmavugiid, mat ovddidit bargoburesbirgejumi.	geavaha doaibmavugiid, mat ovddidit bargoburesbirgejumi.	geavaha ja ovddida doaibmavugiid, mat ovddidit bargoburesbirgejumi.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájeheames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin ámmátsuorggi bagadallanbargguid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájeheapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuozáhagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájeheami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuoddoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájeheami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájeheamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.4 Ođđa bálvalusa hutkan ja buvttan ráhkadeapmi

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- hutkat ja ráhkadit fidnomáhtus vuodul bálvalusa
- árvoštallat fidnomáhtus nana beliid
- hutkat sierra doaibmamálliid
- rehkenastit buktaga dahje bálvalusa ollislaš goluid
- kártet seamma ámmátsuorggi bálvalusaid fálliid
- márkanastit bálvalusas
- čoavdit váttisvuodaid
- čuovvut bálvalusa hutkamis ja ráhkadeamis ámmátsuorggi bistevaš ovdáneami prinsihpaid
- čuovvut dahkkojuvvon soahpamušaid, buvttaovdasvástádusa ja geavahansuodjaleami guoski lágaid
- čuovvut barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávvagiid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Ámmátlaš máhtu ráhkadeapmi buvttan	árvoštallá geahču vuolde ámmátlaš máhtus nana beliid	árvoštallá ámmátlaš máhtus nana beliid ja vejolašvuodaid doaibmat fitnodatbargin	árvoštallá ámmátlaš máhtus nana beliid ja vejolašvuodaid doaibmat fitnodatbargin ja bidjá máhttimii ovddidanulbmiliid
	bargá ámmátsuorggi barggu	bargá ámmátsuorggi barggu, mii deavdá suorggi kvalitehtagáibádusaid	bargá ekonomalaččat ámmátsuorggi barggu, mii maid deavdá suorggi kvalitehtagáibádusaid
Ođđa buktaga hutkama, ráhkadeami ja márkaniiidda buktima ollašuttin	hutká geahču vuolde ođđa doaibmamálliid ja smiehtta daid gánnihahttivuođa	hutká ja iskkadallá geahču vuolde sierra doaibmamálliid ja daid gánnihahttivuođa	hutká ja iskkadallá sierra doaibmamálliid ja daid gánnihahttivuođa ja márkanastá bálvalusa, man lea hutkan ja ráhkadan
	ollašuttá geahču vuolde ođđa bálvalusa hutkama, ráhkadeami ja márkaniiidda buktima váldimiin vuhtii áššehasa dárbbuid	ollašuttá ođđa bálvalusa hutkama, ráhkadeami ja márkaniiidda buktima váldimiin vuhtii áššehasa dárbbuid	ollašuttá ođđa bálvalusa hutkama, ráhkadeami ja márkaniiidda buktima ja smiehtta juo ovddalgihtii áššehasa dárbbuid

Iešárvoštallan	árvoštallá ja ovddida geahču vuolde odđa buvttan ráhkaduvvon bálvalusa ollašuttima ekonomalaččat.	árvoštallá ja ovddida odđa buvttan ráhkaduvvon bálvalusa ollašuttima ekonomalaččat ja váldá ollašuttimis vuhtii ulbmiljoavkku dárbbuid.	árvoštallá ja ovddida odđa buvttan ráhkaduvvon bálvalusa hutkama, ollašuttima ja márkanaštima ekonomalaččat ja váldá ollašuttimis vuhtii ulbmiljoavkku dárbbuid.
----------------	---	---	--

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodain, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Odđa bálvalusa hutkama, ollašuttima ja márkaniidda buktima bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde fidnomáhtu bargometodaid ja -neavvuid buktaga dahje bálvalusa ollašuttimis	geavaha fidnomáhtu bargometodaid ja -neavvuid buktaga dahje bálvalusa ollašuttimis	geavaha ja ohcá sierralágan bargometodaid ja -neavvuid buvttadit buktaga dahje bálvalusa
Hatti bidjan	rehkenastá geahču vuolde iežas barggu oasi buktaga dahje bálvalusa hattis.	rehkenastá iežas barggu oasi buktaga dahje bálvalusa hattis.	rehkenastá buktaga dahje bálvalusa ollislaš goluid.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuoddu, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Dieđu háhkan	ohcá geahču vuolde dieđu soahpamušortnegiin, buvttaovddasvástádusa ja geavahansuodjalusa guoski láhkaásaheames ja immateriálarivttiin	ohcá dieđu soahpamušortnegiin, buvttaovddasvástádusa ja geavahansuodjalusa guoski láhkaásaheames ja immateriálarivttiin ja geavaha geahču vuolde dieđu odđa buktagiid hutkamii, ráhkadeapmái ja márkaniidda buktimii	ohcá dieđu soahpamušortnegiin, buvttaovddasvástádusa ja geavahansuodjalusa guoski láhkaásaheames ja immateriálarivttiin ja geavaha dieđu odđa buktagiid hutkamii, ráhkadeapmái ja márkaniidda buktimii ja geavaha dieđu, man lea ohcan, áššehasain ráđđadaladettiin bargui gullevaš áššiin
Márkaniid kárten	kárte ámmátsuorggis	kárte ámmátsuorggis	kárte ámmátsuorggis

	bálvalusaid fálliid	bálvalusaid fálliid ja geavaha geahču vuolde dieđu odđa buktagiid dahje bálvalusaid hutkamii, ráhkadeapmái ja márkaniidda buktimii	bálvalusaid fálliid, geavaha dieđu odđa buktagiid dahje bálvalusaid hutkamii, ráhkadeapmái ja márkaniidda buktimii ja ovddida bálvalusas eanet geasuheaddjin go gilvaleddjiin
	márkanastá bálvalusas ámmátsuorggi dábálaš metodaiguin.	márkanastá bálvalusas geahču vuolde sierra metodaiguin.	márkanastá bálvalusas sierra metodaiguin.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	dovdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja čoavdá daid geahču vuolde	dovdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja čoavdá daid	dovdá barggus ilbmán váttisvuodaid, čoavdá daid ja gávdná molssaevttolaš doaibmavugiid
Ámmátetihkka	geavaha geahču vuolde buktagis dahje bálvalusas ámmátsuorggi bargovugiid, mat čuvvot bistevaš ovdáneami	geavaha buktagis dahje bálvalusas ámmátsuorggi bargovugiid, mat čuvvot bistevaš ovdáneami	geavaha buktagis dahje bálvalusas ámmátsuorggi bargovugiid, mat čuvvot bistevaš ovdáneami ja ovddida daid
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaibmanávccat	geavaha bálvalusa ollašuttimis persovnnalaš sujiid, bargometodaid ja -neavvuid rávvagiid mielde.	geavaha bálvalusa ollašuttimis persovnnalaš sujiid ja bargoneavvuid rávvagiid mielde. Geavaha barggustis muttágis lossa bargometodaid.	geavaha bálvalusa ollašuttimis persovnnalaš sujiid ja bargoneavvuid rávvagiid mielde. Geavaha barggustis muttágis lossa bargometodaid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin barggu, mii gáibida ámmátsuorggi fidnomáhttu. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuozáhagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájeheamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.5 Viessočijaheami ollašuhttin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhtta

- oaidnit viessočijaheami čuožahaga
- váldit vuhtii čuožahaga stiilla, kultuvrra, geavahanulbmila ja áššehasa gáibádusaid
- dokumenteret čuožahaga
- bargat ámmátsuorggis viessočijahanbargguid
- geavahit viessočijaheamis dárbbášuvvon bargometodaid, -neavvuid, mašinnaid ja rusttegiid
- plánet viessočijahanbarggu, man lea ulbmil ollašuhttit, geavahemiin ovdanbuktinteknikkaid dahje málliid
- geavahit barggustis báike- ja huksentevnnegiid ja eará plánaid
- mihtidit ja rehkenastit viessočijahanbarggus dárbbášuvvon mihtuid ja rehkenastit goluid
- bargat ovttas plánejeddjiguin ja sierra surggiid ámmátolbmiguin
- árvvoštallat áiggi geavaheami ja čuovvut áigedávvaliid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálldašepmi	Duhtadahti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Barggu plánen	čielggada rávvagiid vuodul báikái dahje birrasii materiálaid ja ivnniid	čielggada báikki dahje birrasa ja geavahanulbmila dáfus heivvolaš materiálaid ja ivnniid	čielggada báikki dahje birrasa ja geavahanulbmila dáfus molssaevttolaš ja heivvolaš materiálaid ja ivnniid
	bargá geahču vuolde ollašuhttima várás ámmátsuorggi vieru čuovvu bargoplána	bargá ollašuhttima várás ámmátsuorggi vieru čuovvu bargoplána	bargá ollašuhttima várás ámmátsuorggi vieru čuovvu bargoplána ja buktá dan ovdan
	geavaha geahču vuolde áiccalmahttimii ámmátsuorggi vieru mielde ovdanbuktinteknikkaid ja málliid	geavaha áiccalmahttimii ámmátsuorggi vieru mielde ovdanbuktinteknikkaid ja málliid	geavaha áiccalmahttimii ámmátsuorggi vieru mielde ovdanbuktinteknikkaid ja málliid seammás, go váldá vuhtii saji ja birrasa
Barggu ollašuhttin	ollašuhtta rávvagiid vuodul plánejuvvon báikái dahje birrasii viessočijahanbarggu	ollašuhtta plánejuvvon báikái dahje birrasii viessočijahanbarggu	ollašuhtta plánejuvvon báikái dahje birrasii viessočijahanollisvuoda
	vállje báikái, man leat čijaheamen, rávvagiid vuodul válmmaš osiid ja	vállje báikái, man leat čijaheamen, buktagiid fálliin válmmaš osiid ja	vállje báikái, man leat čijaheamen, buktagiid fálliin válmmaš osiid ja elemeanttaid áššehasa

	elemeanttaid	elemeanttaid	sávaldagaid vuodul
	bargá geahču vuolde ámmátsuorggi mearrádusaid ja kvalitehtagáibádusaid mielde	bargá ámmátsuorggi mearrádusaid ja kvalitehtagáibádusaid mielde	bargá ámmátsuorggi mearrádusaid ja kvalitehtagáibádusaid mielde ja ovddida máhtus addojuvvon máhcahaga vuodul
Iešárvoštallan	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui.	árvoštallá barggus buktaga ulbmiliid ektui ja rievdata doaimmas rávvagiid vuodul.	árvoštallá barggus ja buktaga ulbmiliid ektui ja dárbbu mielde rievdata doaimmas.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Materiálaid geavaheapmi	geavaha oahpes materiálaid ja lassedárbašiid barggu ollašuhhtimii	vállje ja geavaha materiálaid ja lassedárbašiid barggu ollašuhhtimii seammás, go váldá vuhtii báikki ja birrasa	vállje ja geavaha materiálaid ja lassedárbašiid barggu ollašuhhtimii mánggabelat vugiiguin ja áššehasa gáibádusaid vuodul seammás, go váldá vuhtii báikki ja birrasa
Hatti bidjan	rehkenastá materiálaid jođu ja geahču vuolde árvoštallá materiálaid hatti	rehkenastá materiálaid jođu, árvoštallá materiálaid hatti ja geahču vuolde árvoštallá bargui geavahuvvon áiggi	rehkenastá materiálaid jođu, árvoštallá ollislaš hatti ja dahká fáaldaga, mii sisttisdoallá materiálagoluid ja bargui geavahuvvon áiggi
Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin	geavaha geahču vuolde bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat čuvvot buktaga eallinahkejurddašeami.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat čuvvot buktaga eallinahkejurddašeami.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálaid, mat čuvvot buktaga eallinahkejurddašeami ja ovddida doaimmas.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		

Viessočijahanbarggu materiálaččat	vállje geahču vuolde geavahanulbmila dáfus heivvolaš materiálaččat ja geavaha daid geahču vuolde ekonomalaččat	vállje geahču vuolde geavahanulbmila, čuožáhaga ja stiilla dáfus heivvolaš materiálaččat ja geavaha daid ekonomalaččat	vállje materiálaččat, mat leat čuožáhaga, geavahanulbmila, hatti, fuolaheami ja stiilla dáfus heivvolaččat ja geavaha daid ekonomalaččat
Báikki earenoamášvuoda vuhtii váldin	váldá geahču vuolde vuhtii báikki viidodaga, earenoamášvuoda, čuovgga, akustihka ja báikki eará lanjaid čijaheami válljedettiin ivnniid, govvosiid, materiálaččat ja ráhkadus-sihke bargovugiid čijahanbargui	váldá vuhtii báikki viidodaga, earenoamášvuoda, čuovgga, akustihka ja báikki eará lanjaid čijaheami válljedettiin ivnniid, govvosiid, materiálaččat ja ráhkadus-sihke bargovugiid čijahanbargui	váldá vuhtii báikki viidodaga, earenoamášvuoda, čuovgga, akustihka ja báikki eará lanjaid čijaheami válljedettiin ivnniid, govvosiid, materiálaččat ja ráhkadus-sihke bargovugiid čijahanbargui ja ákkastallá válljejuimidis
Viessočijaheapmái gullevaš dieđu geavaheapmi	lohká ja geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi vuodđodieđu, tevnnegiid, bargorávvagiid ja standárdmaid ollašuttima várás.	lohká ja geavaha ámmátsuorggi vuodđodieđu, tevnnegiid, bargorávvagiid ja standárdmaid ollašuttima várás ja geahču vuolde plánemii.	lohká ja geavaha ámmátsuorggi vuodđodieđu, tevnnegiid, bargorávvagiid ja standárdmaid ollašuttimii ja plánemii.

Árvvoštallama čuožáhát	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	iskkadallá iešguđetlágan čovdosiid	huká odđa idéaid ja ollašuttá barggustis iešguđetlágan čovdosiid	heiveha máhtus dávgasit bargodilis ja bargá nu, ahte ohcá odđa čovdosiid
Vuorrováikkus ja ovttasbargu	čuoovu áigedávvaliid	bargá sohppojuvvon áigedávvala mielde	soahpá ja ráhkada áigedávvala ja doaibmá dan vuodul
	soahpá addojuvvon rávvagiid vuodul diŋgojeddjiin barggus ja dan muttuin	soahpá diŋgojeddjiin barggus, dan muttuin ja ulbmiliin	ráđđádallá ja soahpá diŋgojeddjiin barggus, dan muttuin ja ulbmiliin
	bargá barggu ollašuttin plánejeddiid, arkiteavttaid, dáiddáriid dahje eará bargojodiheddiid geahču vuolde.	bargá barggu ollašuttin ovttas plánejeddiiguin, arkiteavttaiguin, dáiddáriiguin dahje eará bargojodiheddiiguin.	bargá aktiivvalaččat ja vásttolaččat ámmátsuorggis barggu ollašuttin ovttas plánejeddiiguin, arkiteavttaiguin, dáiddáriiguin dahje eará

			bargojodiheddjiiguin.
--	--	--	-----------------------

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin ámmátsuorggis viessočinjaheapmái gullelaš bargguid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuođuštusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuođdoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.6 Stailen

Fidnomáhttingáibáduusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- ollašuhttit stiilla plánema áššehasa olgguldasa hápmái, čuožahakkii, báikái dahje dáhphussii
- geavahit ámmátsuorggi máhtu stiilla plánemis
- čuovvut treandaid ja dovdat stiillaid
- geavahit ámmátsuorggis buktagiid ja materiálaid stiilla plánemis
- geavahit barggus estehtalaš áššiid
- bargat ovttas earáiguin
- čuovvut áigedávvaliid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašepmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Barggu plánen	hutká idéaid ja pláne geahču vuolde áššehasa olgguldasa hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhphusa	hutká idéaid ja pláne áššehasa olgguldasa hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhphusa áššehasa dárbbuid mielde	hutká idéaid ja pláne áššehasa olgguldasa hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhphusa vásttolaččat ja áššehasa dárbbuid mielde
	ráhkada pláni áigedávvala ja čuovvu dan	ráhkada pláni bušeahta ja áigedávvala ja čuovvu daid	ráhkada molssaevttolaš plánaide bušeahtaid ja áigedávvaliid ja čuovvu dan, mii välljejuvvui
Barggu ollašuhttin	ollašuhtta geahču vuolde stiilla plánema diŋgojeaddjai	ollašuhtta geahču vuolde stiilla plánema diŋgojeaddjai su sávaldagaid mielde	ollašuhtta stiilla plánema diŋgojeaddjai su sávaldagaid mielde

Iešárvoštallan	árvoštallá stiilla plánema biddjojuvvon ulbmiliid ektui.	árvoštallá stiilla plánema biddjojuvvon ulbmiliid ektui ja dárbbu mielde rievdata dan rávvagiid mielde.	árvoštallá stiilla plánema biddjojuvvon ulbmiliid ektui ja ovddida stiilla hábmenmáhtus máhcahaga vuodul.
----------------	--	---	---

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Bargometodaid geavaheapmi	rievdata, dievasmahtta dahje ođasmahtta geahču vuolde áššehasa olgguldas hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhpáhusa stiilla	rievdata, dievasmahtta dahje ođasmahtta áššehasa olgguldas hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhpáhusa stiilla	rievdata, dievasmahtta dahje ođasmahtta áššehasa olgguldas hámi, čuožahaga, báikki dahje dáhpáhusa stiilla áššehasa dárbbuid mielde
Bargoneavvuid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde ámmátsuorggi bargoneavvuid	geavaha ámmátsuorggi bargoneavvuid	geavaha ámmátsuorggi bargoneavvuid mánggabelat vugiiguin
Materiálaid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde sierra vugiiguin skáhppojuvvon materiálaid ja váldá vuhtii geavahandilálašvuoda ja dan dorvvolašvuoda	geavaha sierra vugiiguin skáhppojuvvon materiálaid ja váldá vuhtii geavahandilálašvuoda ja dan dorvvolašvuoda	vállje ja geavaha sierra vugiiguin skáhppojuvvon materiálaid ja váldá vuhtii áššehasa dárbbuid, geavahandilálašvuoda ja dan dorvvolašvuoda
Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin	geavaha geahču vuolde ollašuttimii heivvolaš, unnán nuoskkideaddji ja bistevaš materiálaid.	geavaha ollašuttimii heivvolaš, unnán nuoskkideaddji ja bistevaš materiálaid.	geavaha ollašuttimii heivvolaš, unnán nuoskkideaddji ja bistevaš materiálaid ja buktá ovdan ođđa idéaid.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuoddu, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Stiila- ja treandadieđu háhkan	ohcá geahču vuolde geavahandilálašvuhtii heivvolaš stiillaid	ohcá geavahandilálašvuhtii heivvolaš stiillaid ja geahču vuolde čuovvu treandaid	ohcá geavahandilálašvuhtii heivvolaš stiillaid ja čuovvu treandaid

Estetihka vuhtii váldin	geavaha geahču vuolde estehtalaš dieđu hámiin, ivnniin, mihtuin, dássedeattus ja ollisvuodain.	geavaha estehtalaš dieđu hámiin, ivnniin, mihtuin, dássedeattus ja ollisvuodain.	geavaha mánggabelat vugiiguin estehtalaš dieđu hámiin, ivnniin, mihtuin, dássedeattus ja ollisvuodain.
-------------------------	--	--	--

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallengi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	geahččala geahču vuolde sierralágan čovdosiid	geahččala sierralágan čovdosiid	geahččala sierralágan čovdosiid ja ovddida odđa idéaid
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	čuoovvu áigedávvaliid	soahpá ja ráhkada áigedávvaliid ja ságastallá áigedávvalnuppástusain	soahpá ja ráhkada áigedávvaliid ja doaibmá dan mielde
	soahpá diŋgojeddjiin addojuvvon rávvagiid vuodul barggus ja dan muttuin.	soahpá diŋgojeddjiin barggus, dan muttuin ja ulbmiliin.	ráddádallá ja soahpá diŋgojeddjiin barggus, dan muttuin ja ulbmiliin.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájeheames dahje dutkkusdilálašvuodas ollašuttimiin stiilla plánema. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhtu čájeheapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájeheami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuoddoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájeheami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájeheamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.7 Dáiddaduoji duddjon

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji máhtta

- geavahit alces heivvolaš persovnnalaš bargo- ja ovdanbuktinvuogi
- ráhkadit dáiddaduiid, uhca buvttaráidduid dahje installašuvnnaid
- välljet bargui materiálaid ja bargoteknikaid
- stellet barggus oaidninhákkái báikái, mii deattuha dáiddalaš ovdanbuktima dahje buktit ovdan barggus almmolaččat
- ávkástallat čájáhusvejolašvuodaiguin
- čuoovvut dáiddalaš doibmii gullelaš ehtalaš prinsihpaid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu plánen	pláne geahču vuolde dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga	pláne okto dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu	pláne okto dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu ja ovddida ovdanbuktinvugiid, mat govvidit válljejuvvon kultuvrra dahje dáiddaorientašuvnna
Originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu válmmašteapmi	ráhkada geahču vuolde okto dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga	ráhkada okto dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu ja iskkadallá sierralágan válmmaštanvugiid	ráhkada okto dahje ovttasbarggus dáiddaduojárriin originealla buktaga dahje uhca buvttaráiddu ja ovddida sierralágan válmmaštanvugiid
Dáiddaduoji stellen oaidninláhká	stelle barggudis oaidninláhká čájáhussii ovttas eará dahkkiiguin	ohcá molssaevttolaš čájáhuslanjaid ja stelle barggudis oaidninláhká heivvolaš čájáhuslanjaide okto dahje ovttas eará dahkkiiguin	ohcá molssaevttolaš čájáhuslanjaid ja vállje bargguidasas heivvolaš ovdanbuktinbáikki ja stelle barggudis oaidninláhká okto dahje ovttas eará dahkkiiguin nu, ahte deattuha bargguid dáiddalašvuoda
Máhcaha vuostáiváldin ja árvvoštallan	váldá vuostá máhcahaga čájáhusa gussiin.	váldá vuostá máhcahaga čájáhusa gussiin ja ovddida buktagiidis.	váldá vuostá máhcahaga čájáhusa gussiin ja ovddida buktagiidis ja daid oaidninláhká stellema.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálad hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		

Materiálaid ja bargoteknikkaid välljen ja geavaheapmi	vállje bargui materiálaid ja bargoteknikkaid	vállje estehtalaš ja ráhkaduslaš ovdanbuktímii heivvolaš materiálaid ja bargoteknikkaid	iskkadallá ja vällje estehtalaš ja ráhkaduslaš ovdanbuktímii heivvolaš materiálaid ja bargoteknikkaid
Alces heivvolaš bargometoda välljen ja geavaheapmi	geavaha geahču vuolde alces heivvolaš bargovuogi.	geavaha alces heivvolaš bargovuogi ja čoaggá dieđu ovddidan dihte barggus.	geavaha alces heivvolaš bargovuogi ja čoaggá dieđu ovddidan dihte barggus ja ovdanbuktinvuogis.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđu, hálddašepmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Fidnomáhtu geavaheapmi	geavaha geahču vuolde iežas fidnomáhtu	geavaha iežas fidnomáhtu	geavaha iežas fidnomáhtu ja dievasmahtta dan earenoamáš dáidduiguin
Kultuvrrain dahje dáidaga ihtagiiguin ávkkástallan	ávkkástallá geahču vuolde barggustis kultuvrra dahje dáidaga ihtagiiguin	ávkkástallá barggustis kultuvrra dahje dáidaga ihtagiiguin	ávkkástallá barggustis kultuvrra dahje dáidaga ihtagiiguin ja geavaha daid persovnnalaš vugiin
Estetihkain ávkkástallan ollašuttimis	geavaha geahču vuolde báike-, hápme- ja / dahje ivdneheivehallama dáiddaduoji plánemis ja válmmašteamis.	geavaha báike-, hápme- ja / dahje ivdneheivehallama dáiddaduoji plánemis ja válmmašteamis ja ovttasta geahču vuolde bargui fidnomáhtus materiálain, bargometodain, bargoneavvuin ja kultuvrras.	geavaha báike-, hápme- ja / dahje ivdneheivehallama dáiddaduoji plánemis ja válmmašteamis ja ovttasta bargui fidnomáhtus materiálain, bargometodain, bargoneavvuin ja kultuvrras.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Ámmátetihkka	čuovvu geahču vuolde dáiddaeallimii gullelaš ehtalaš prinsihpaid ja bargui ja dan ovdanbuktímii gullelaš áigedávvaliid ja	čuovvu dáiddaeallimii gullelaš ehtalaš prinsihpaid ja bargui ja dan ovdanbuktímii gullelaš áigedávvaliid ja soahpamušaid.	čuovvu dáiddaeallimii gullelaš ehtalaš prinsihpaid ja bargui ja dan ovdanbuktímii gullelaš áigedávvaliid, soahpamušaid ja

	soahpamušaid.		dahkkiidvuoigatvuodaid.
--	---------------	--	-------------------------

Fidnomáhtu čájehavuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin barggu, mii gáibida ámmátsuorggi fidnomáhtu. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuoddoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.4.8 Diŋgojumi válmmašteapmi

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- ráđđádallat barggu addiin / diŋgojeddjiin diŋgojumi ollašuhttimis
- plánet ámmátsuorggi diŋgojumi válmmašteami
- organiseret ámmátsuorggi diŋgojumi válmmašteami
- bidjat hatti diŋgojupmái
- bidjat áigedávvala diŋgojumi ollašuhttimii
- válmmaštit ámmátsuorggi diŋgojumi áššehassii
- gárvet diŋgojumi
- čuovvut bastevaš ovdáneami prinsihpaid ámmátbarggus
- čuovvut bargui addojuvvo bargodorvvolašvuodarávvagiid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálldašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Diŋgojumi plánen	váldá vuostá diŋgojumi ja pláne geahču vuolde barggu	váldá vuostá diŋgojumi ja dahká bargoplána, man sáhtta ollašuhttit	váldá vuostá diŋgojumi, dahká bargoplána, mii ovdána logalaččat ja dárbbu mielde rievdata plána
Diŋgojumi válmmašteapmi	válmmašta geahču vuolde barggu, mii čuovvu diŋgojeaddji kvalitehtagáibádusaid ja čuovvu bargoáiggiid ja áigedávvaliid	válmmašta barggu, mii čuovvu diŋgojeaddji kvalitehtagáibádusaid ja pláne, čuovvu plána, bargoáiggiid ja áigedávvaliid	válmmašta barggu, mii čuovvu diŋgojeaddji kvalitehtagáibádusaid ja bargá systemáhtalaččat, čuovvu bargoáiggiid, áigedávvaliid ja ráđđádallá nuppástusain

Hatti bidjan	rehkenastá materiála jođu ja dahká geahču vuolde haddeárvvoštallama materiálagoluin.	rehkenastá materiála jođu, dahká haddeárvvoštallama materiálagoluin ja árvvoštallá bargui geavahuvvon áiggi.	rehkenastá materiála jođu, dahká haddeárvvoštallama ollislaš goluin ja dahká fáaldaga, mii sisttisdoallá materiálagoluid ja bargui geavahuvvon áiggi.
--------------	--	--	---

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiálad hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Bargometodaid ja -neavvuid válljen	vállje geahču vuolde bargui heivvolaš bargometodaid, -neavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid	vállje bargui heivvolaš bargometodaid, -neavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid ja ovddida válmmaštandáiddu	vállje bargui heivvolaš bargometodaid, -neavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid ja ovddida válmmaštandáiddu ja dan njuovžilvuoda
Materiála válljen	vállje geahču vuolde bargui heivvolaš materiálad ja geavahadaid ekonomalaččat.	vállje geavahanulbmili heivvolaš materiálad ja geavahadaid ekonomalaččat.	vállje fuolaheami, hatti ja geavahanulbmila dáfus heivvolaš materiálad ja geavahadaid ekonomalaččat.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Ámmátterminologiija ja bargoplánaid geavaheapmi	ságastallá geahču vuolde válmmašteapmái guoski áššiin geavahemiin ámmátterminologiija	ságastallá válmmašteapmái guoski áššiin geavahemiin ámmátterminologiija ja lohka rávvagiid vehkiin bargoplánaid	ságastallá válmmašteapmái guoski áššiin geavahemiin ámmátterminologiija ja lohka ja ráhkada bargoplánaid
Válmmaštanmetoda válljen	vállje geahču vuolde bargui heivvolaš válmmaštanmetoda	vállje bargui heivvolaš válmmaštanmetoda ja árvvoštallá rávvagiid vuodul válljema váikkuhusa buktaga atnui, nanusvuhtii, olgguldashápmái, kvalitehtii dahje haddái	vállje bargui heivvolaš válmmaštanmetoda ja árvvoštallá válljema váikkuhusa atnui, nanusvuhtii, olgguldashápmái, kvalitehtii dahje haddái

Bistevaš ovdáneami vuhtii váldin iežas bargamisttis	geavaha geahču vuolde bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeami.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeami.	geavaha bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat váldet vuhtii buktaga eallinahkejurddašeami ja ovddida doaimmas.
---	--	--	--

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde barggus ilbmán váttisvuodaid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid ja dahká válljejamiid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, dahká válljejamiid ja mearrádusaid
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	čuovvu vuorrováikkuhusdilálašvuođaide addojuvvon rávvagiid, go bargá ovttas barggu addiin/ diŋgojeddjiin	doaibmá nugo dilli gáibida, go bargá ovttas barggu addiin/ diŋgojeddjiin	ovdanbuktá áššis čielgasit ja ovdanbuktá konstruktiivvalaččat sierralágan oainnuid, go bargá ovttas barggu addiin/ diŋgojeddjiin
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaibmanávccat	čuovvu barggustis addojuvvon bargodorvvolašvuođarávva giid, fuolaha bargobirrasa čorgatvuođas ja fáruha váldimis barggustis riskkaid	čuovvu barggustis addojuvvon bargodorvvolašvuođarávva giid ja fuolaha bargobirrasa čorgatvuođas, fáruha váldimis barggustis riskkaid ja váldá vuhtii bargobirrasa eará lahtuid	čuovvu barggustis bargodorvvolašvuođa rávvagiid, áicá ja dovdá bargui laktáseaddji váraid ja almmuha dain, fuolaha bargobirrasa čorgatvuođas, fáruha váldimis barggustis riskkaid ja váldá vuhtii bargobirrasa eará lahtuid
	geavaha geahču vuolde alcces heivvolaš ja dorvvolaš bargometodaid, mat heivejit sutnje ja váldá vuhtii ergonomiija.	geavaha alcces heivvolaš ja dorvvolaš bargometodaid, mat heivejit sutnje ja váldá vuhtii ergonomiija.	geavaha iehčanasat alcces heivvolaš ja dorvvolaš bargometodaid, mat heivejit sutnje ja váldá vuhtii ergonomiija.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin bargguid, mat gáibidit ámmátsuorggi fidnomáhtu diŋgojumiid ollašuttimis. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuoduštusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.4.9 Buktaga hutkan- ja ovddidanprosessii oasi váldin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- doaimmat buktaga ovddidanproševttas
- plánet ja ollašuttit plánaid buktaga hutkama ja ovddidanprosessii
- geavahit ámmátsuorggi vieru čuovvu bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat gusket plánemii ja válmmašteapmái
- geavahit plánaide ámmátsuorggi bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat leat eallinahkejurdđaseami vuodul heivvolaččat
- ráhkadit tevnnegiid dahje eará ámmátsuorggi dokumeanttaid das, maid lea áican
- váldit vuhtii ivnni, hami dahje báikki váikkuhusa plánaid ollašuttidettiin
- čoavdit plánaid/dokumeanttaid ráhkadeamis ilbmán váttisvuodaid
- čuolbmat oktavuodaid sierra surggiid ámmátolbmuiguin
- ollašuttit plánaid ovtta sierra surggiid ámmátolbmuiguin
- bargat ovtta sierra surggiid ámmátolbmuiguin
- geavahit plánaidis/dokumeanttaidis ságastaladettiin ovtta bargoguimmiiguin
- árvoštallat barggus ja bargamis
- čuovvut áigedávvaliid ja addojuvvon rávvagiid ja soahpamušaid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašepmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Buktaga hutkama ja ovddidanproseassa ollašuttin	pláne ja ollašuttá geahču vuolde buktaga hutkama ja ovddidanprosessii ámmátsuorggi plánaid dego málliid, tevnnegiid, ovdanbuktingovaid dahje mállestuhkaid	pláne ja ollašuttá buktaga hutkama ja ovddidanprosessii ámmátsuorggi plánaid. Ráđđádallá plánaid ollašuttimis plánejedjiin dahje geavaha plánaid geahču vuolde	ollašuttá ámmátsuorggi plánaid, mat dorjot buktaga hutkama ja ovddidanproseassa sierra muttuid. Ráđđádallá plánaid ollašuttimis plánejedjiin dahje geavaha plánaid ráđđádallandilálašvuodas

		ráđđádallandilálašvuodas	dahje márkanastimis
Fierpmádaga huksen	ollašuhttá geahču vuolde buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriijasurggiin, plánema ámmátolbmuiguin dahje sierra surggi ámmátolbmuiguin	ollašuhttá buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriijasurggiin, plánema ámmátolbmuiguin dahje sierra surggi ámmátolbmuiguin	ollašuhttá buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriijasurggiin, plánema ámmátolbmuiguin ja sierra surggiid ámmátolbmuiguin
Iešárvoštallan	árvoštallá geahču vuolde barggus ja bargamis.	árvoštallá barggus ja bargamis.	árvoštallá barggus ja bargamis ja ovddida doaimmas máhcahaga vuodul.

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Ođđa buktaga hutkan, dan ovddideami bargometodaid, -neavvuid ja materiála geavaheapmi	geavaha ámmátsurggi virrui gullevaš bargometodaid, -neavvuid ja materiálad plánemis ja válmmašteamis	geavaha ámmátsurggi virrui gullevaš bargometodaid, -neavvuid ja materiálad plánemis ja válmmašteamis ja dárbbu mielde rievdata bargovugiidis	geavaha ámmátsurggi virrui gullevaš bargometodaid, -neavvuid ja materiálad plánemis ja válmmašteamis ja ohcá daid ja ovddida bargovugiidis
Fierpmádaga huksema bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	váldá oasi duodje- ja dáiddaindustriijasurggi dáhpáhusaide dahje geahču vuolde hukse oktavuodaid duodje- ja dáiddaindustriijasurggi ámmátolbmuid dahje sierra surggi ámmátolbmuid	váldá oasi duodje- ja dáiddaindustriijasurggi dáhpáhusaide dahje hukse oktavuodaid duodje- ja dáiddaindustriijasurggi ámmátolbmuid ja ráhkada geahču vuolde oktavuodaid plánema dahje sierra surggiid ámmátolbmuid	váldá oasi duodje- ja dáiddaindustriijasurggi dáhpáhusaide dahje hukse oktavuodaid duodje- ja dáiddaindustriijasurggi ja plánema ámmátolbmuid ja sierra surggiid ámmátolbmuid
Bistevas ovdáneami vuhtii váldin	geavaha geahču vuolde plánaide ámmátsurggi bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat leat heivvolaččat buktaga eallinahkejurddašeami vuodul.	geavaha geahču vuolde plánaide ámmátsurggi bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat leat heivvolaččat buktaga eallinahkejurddašeami vuodul.	geavaha plánaide ámmátsurggi bargometodaid, -neavvuid ja materiálad, mat leat heivvolaččat buktaga eallinahkejurddašeami vuodul ja buktá ovdan ovddidandárbbuid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Dieđu háhkan	sárgu geahču vuolde tevnnegiid dahje dahká eará ámmátsuorggi virrui gullelaš dokumeanttaid das, maid lea áican ja geavaha daid háladettiin fierpmádatverddiiguin	sárgu tevnnegiid dahje dahká eará ámmátsuorggi virrui gullelaš dokumeanttaid das, maid lea áican ja geavaha daid háladettiin fierpmádatverddiiguin	sárgu tevnnegiid dahje dahká eará ámmátsuorggi virrui gullelaš dokumeanttaid das, maid lea áican, geavaha daid háladettiin fierpmádatverddiiguin ja dulko fierpmádatverddiid dokumeanttaid
Estetihkain ávkástallan	váldá geahču vuolde vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusa dalle, go ollašuhttá geahču vuolde buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi ámmátolbmuin dahje eará suoergi ámmátolbmuin.	váldá vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusa dalle, go ollašuhttá buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi ámmátolbmuin ja geahču vuolde plánema dahje eará suoergi ámmátolbmuin.	váldá vuhtii ivnni, hámi dahje báikki váikkuhusa dalle, go ollašuhttá buktaga dahje bálvalusa ovttas duodje- ja dáiddaindustriija ámmátolbmuin ja eará surggiid ámmátolbmuiguin.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde ođđa buktaga hutkama ja ovddidanproseassas ilbmán váttisvuodaid	čoavdá ođđa buktaga hutkama ja ovddidanproseassas ilbmán váttisvuodaid	čoavdá ođđa buktaga hutkama ja ovddidanproseassas ilbmán váttisvuodaid ja dahká välljejúmiid
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	váldá oasi geahču vuolde ođđa buktaga hutkama ja ovddidanprošektii	váldá oasi ođđa buktaga hutkama ja ovddidanprošektii ja bargá ovttas fierpmádatverddiiguin	váldá oasi ođđa buktaga hutkama ja ovddidanprošektii, bargá ovttas fierpmádatverddiiguin ja ovddida ovttasbarggu
Ámmátetihkka	čuovvu áigedávvaliid ja geahču vuolde addojuvvon rávvagiid ja soahpamušaid.	čuovvu addojuvvon rávvagiid ja soahpamušaid ja soahpá áigedávvalnuppástusain ovddalgihtii.	čuovvu addojuvvon rávvagiid ja soahpamušaid ja pláne áigedávvaliid ja čuovvu daid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuodas bargamiin bargguid, main gáibidit fidnomáhtu ja main hutket ja ovddidit ođđa buktagiid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuoduštusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehami dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehami viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.4.10 Buktaga válmmašteapmi duodjin

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhtta

- plánet unihka- dahje uhcabuvttaráiddu buvttaidéa dahje buktaga
- välljet buktaga ollašuttinvuogi ja buvttaihtagiid
- geavahit ollašuttimii heivvolaš bargometodaid, -neavvuid ja bargomuttuid
- välljet buvttaidéai heivvolaš materiálaid
- háhkat dieđu válmmaštanmetodain ja materiálain
- ovddidit giehtadáiddus ja barggus
- ovddidit ollašuttima bargometodaid ja -muttuid
- ovddidit válmmašteami bargoneavvuid
- fuolahit ja divvut bargoneavvuid
- rehkenastit goluid
- válmmaštit buktaga
- gárvet buktaga
- váldit vuostá máhcahaga
- geavahit barggustis bargovugiid, mat doalahit doaibmanávccaid
- čuovvut barggus addojuvvon bargodorvvolašvuodarávvagiid.

Máhtu árvoštallan

Árvoštallama čuožahat	Árvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Buvttaidéa dahje buktaga plánen	pláne geahču vuolde unihka- dahje uhcabuvttaráiddu buvttaidéa dahje buktaga	pláne unihka- dahje uhcabuvttaráiddu buvttaidéa dahje buktaga	pláne unihka- dahje uhcabuvttaráiddu buvttaidéa dahje buktaga ja vällje buktaga válmmaštanvuogi ja buvttaihtagiid
Buktaga válmmašteapmi	válmmašta geahču vuolde buktaga, man lea ieš plánen	válmmašta buktaga, man lea ieš plánen	válmmašta buktaga, man lea ieš plánen ja bargá systemáhtalaččat

Barggu ollašuhhtin	ollašuhhtá geahču vuolde bargguid, mat čuvvot teknihkalaččat ámmátsuorggi kvalitehtagáibádusaid	ollašuhhtá bargguid, mat čuvvot teknihkalaččat ámmátsuorggi kvalitehtagáibádusaid	ollašuhhtá bargguid, mat čuvvot teknihkalaččat ámmátsuorggi kvalitehtagáibádusaid ja nanosmahtta giehtadáiddu teknihkalaš máhtu
	ovddida geahču vuolde válmmašteami bargomuttuid ja -metodaid	ovddida válmmašteami bargomuttuid ja -metodaid	ovddida válmmašteami bargomuttuid ja -metodaid báldalágaid buvttaihtagiiguin
Iešárvoštallan	čuovvu ja árvoštallá geahču vuolde bargoprocassas dan sierra muttuin	čuovvu ja árvoštallá barggus ja barggus kvalitehta bargoprocassa sierra muttuin	čuovvu ja árvoštallá barggus ja barggus kvalitehta bargoprocassa sierra muttuin ja ovddida giehtadáiddu ja barggus dan máhcaha vuodul, man oažžu
	váldá vuostá máhcahaga olggobealde.	váldá vuostá máhcahaga olggobealde ja ovddida geahču vuolde barggus máhcahaga vuodul.	váldá vuostá máhcahaga olggobealde, ságastallá ámmáttearpmaiguin ja ákkastallá välljejumiidis.

Árvoštallama čuozáhat	Árvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Bargometodaid ja -neavvuid geavaheapmi	geavaha geahču vuolde buktaga ollašuhhtimii heivvolaš bargometodaid, -neavvuid ja bargomuttuid ja geavaha vuogálaš ja dorvvolaš bargovugiid	geavaha ja vällje geahču vuolde buktaga ollašuhhtimii heivvolaš bargometodaid, -neavvuid ja bargomuttuid ja geavaha ja vällje vuogálaš ja dorvvolaš bargovugiid	geavaha ja vällje buktaga ollašuhhtimii heivvolaš bargometodaid, -neavvuid ja bargomuttuid ja geavaha ja vällje vuogálaš ja dorvvolaš bargovugiid
Bargoneavvuid fuolaheapmi ja divvun	divvu ja fuolaha geahču vuolde bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid	divvu ja fuolaha bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid	divvu ja fuolaha bargoneavvuid, mašiinnaid ja rusttegiid ja dárbbu mielde diŋgo báikki ala ámmátolbmo

Materiálaid välljen	vállje geahču vuolde buvttaidéa dahje buktaga materiálaid nu, ahte dat heivejit geavahanulbmili ja geavaha geahču vuolde materiálaid ekonomalaččat.	vállje buvttaidéa dahje buktaga materiálaid nu, ahte dat heivejit geavahanulbmili ja geahču vuolde geavaha materiálaid ekonomalaččat.	vállje materiálaid, mat leat dikšuma ja hattis beales heivvolaččat ja sohpet buvttaidéai, buktaga geavahanulbmili ja stiili ja geavaha materiálaid ekonomalaččat.
---------------------	---	---	---

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Dieđu háhkan ja geavaheapmi	háhká dieđu buvttaidéa dahje buktaga molssaevttolaš válmmaštanmetodain ja materiálain	háhká dieđu buvttaidéa dahje buktaga molssaevttolaš válmmaštanmetodain ja materiálain ja heiveha dieđu geahču vuolde ollašuhhtimii	háhká dieđu buvttaidéa dahje buktaga molssaevttolaš válmmaštanmetodain ja materiálain ja heiveha dieđu ollašuhhtimii ja ákkastallá välljenumiidis
	geavaha geahču vuolde ollašuhhtimii ámmátsuorgái heivvolaš dieđu	geavaha ollašuhhtimii ámmátsuorgái heivvolaš dieđu	geavaha ja ovttasta ollašuhhtimii ámmátsuorgái heivvolaš dieđu
Goluid rehkenastin	čoavdá buvttaidéa dahje buktaga ollašuhhtimii gullelaš rehkegiid, dego materiála jođu ja dan, mo bidjat buktagii hatti	čoavdá buvttaidéa dahje buktaga ollašuhhtimii gullelaš rehkegiid, dego materiála jođu ja dan, mo bidjat buktagii hatti. Geahču vuolde rehkenastá barggu oasi buktaga hattis	čoavdá buvttaidéa dahje buktaga ollašuhhtimii gullelaš rehkegiid, dego materiála jođu ja dan, mo bidjat buktagii hatti ja rehkenastá barggu oasi buktaga hattis ja rehkenastá materiálaid, válmmašteami ja barggu oasil molssaevttolaš gollorehkegiid
Estetihka vuhtii váldin	válmmašta ja gárve geahču vuolde buktaga luobahanortnegii.	válmmašta buktaga árvvoštallamiin dan hámi, mihtuid ja válmmaštanvuogi ja gárve buktaga rávvagiid vuodul luobahanortnegii.	válmmašta buktaga árvvoštallamiin buktaga hámi, mihtuid ja válmmaštanvuogi ja gárve buktaga luobahanortnegii.

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	čoavdá geahču vuolde barggus ilbmán váttisvuodaid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid	čoavdá barggus ilbmán váttisvuodaid, ákkastallá välljejumiidis ja dahká mearrádusaid
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaibmanávccat	geavaha barggustis bargovugiid, mat doalahit doaibmanávccaid ja dearvvasvuođa	bargá dorvvolaččat ja ergonomálaččat nu, ahte fuolaha dearvvasvuodastis ja doaibmanávccainis	ovddida iežas ja bargobirrasis dorvvolašvuođa, ergonomiija ja doaibmanávccaid
	čuovvu ámmátsuorggi bargodorvvolašvuođa rávvagiid.	čuovvu ámmátsuorggi bargodorvvolašvuođa rávvagiid ja suokkardallá bargodorvvolašvuođa doaibmavugiid.	čuovvu ámmátsuorggi bargodorvvolašvuođa rávvagiid ja suokkardallá ja ovddida ámmátsuorggi bargodorvvolašvuođa doaibmavugiid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhtus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuođas bargamiin ámmátsuorggi válmmašteapmái gullelaš bargguit. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuođa sáhttá joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuođas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.11 Fitnodatdoaimma plánen

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji máhttá

- árvvoštallat dan, mo hukset máhtustis buktaga dahje makkár fitnodatdoaimmanvejolašvuođat leat márkaniin
- čielggadit iežas vejolaš fitnodaga fitnodatdoaimmanbirrasa ja dan, makkár gilvovohallandilli márkaniin lea
- ovdanbuktit gávpedoaimmanidéa ja fitnodatdoaimmama hámi
- ráhkadit fitnodahkii fitnodatdoaimmanplána
- ráhkadit fitnodaga vuodđudeapmái gullelaš áššegirjiid
- ráhkadit fitnodaga heaittiheapmái gullelaš áššegirjiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassaid hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Iežas barggu plánen ja plánaid dahkan	gárte geahču vuolde fitnodaga plánema ja ollašuhhtima sierra muttuid	gárte fitnodaga plánema ja ollašuhhtima sierra muttuid ja doaibmá iehčanasat ja vásttolaččat	gárte fitnodaga plánema ja ollašuhhtima sierra muttuid innovatiivvalaččat ja doaibmá iehčanasat ja vásttolaččat
Barggu ollisvuoda hálddašeapmi	ovdána geahču vuolde barggustis systemáhtalaččat	ovdána barggustis systemáhtalaččat	ovdána barggustis systemáhtalaččat ja njuovžilit
Kvalitehta mielde doaibman	doaibmá bargui biddjojuvvon kvalitehtaulbmiliid mielde ja rievdata doaimmas addojuvvon máhcahaga vuodul.	doaibmá biddjojuvvon kvalitehtaulbmiliid mielde ja árvvoštallá doaimmas juksan dihte ulbmiliid.	doaibmá biddjojuvvon kvalitehtaulbmiliid mielde ja ovddida doaimmas juksan dihte ulbmiliid.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji		
Dihtor- ja informašuvdnateknihka a geavaheapmi	geavaha plánemisttis dihtor- ja informašuvdnateknihka dalle, go gii nu rávve ja doaibmá nu, ahte váldá vuhtii dihtordorvvolašvuoda	geavaha plánemisttis dihtor- ja informašuvdnateknihka ja doaibmá nu, ahte váldá vuhtii dihtordorvvolašvuoda	geavaha plánemis iehčanasat ja njuovžilit dihtor- ja informašuvdnateknihka ja doaibmá nu, ahte váldá vuhtii dihtordorvvolašvuoda
Fitnodatdoaibmanbirra sa čielggadeapmi	árvvoštallá, mo iežas máhtus sáhtta hukset buktaga dahje makkár fitnodatdoaibmanvejolašvuodat márkaniin leat. Dárbbasa gaskkohagaid doarjaga ja bagadallama	árvvoštallá, mo iežas máhtus sáhtta hukset buktaga dahje makkár fitnodatdoaibmanvejolašvuodat márkaniin leat	árvvoštallá iehčanasat, mo iežas máhtus sáhtta hukset buktaga dahje makkár innovatiivvalaš fitnodatdoaibmanvejolašvuodat márkaniin sáhttet leat

	kárte suorggis doaibmi fitnodagaid ja áššehasaid. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	kárte suorggis doaibmi fitnodagaid ja áššehasaid	kárte iehčanasat ja viidát suorggis doaibmi fitnodagaid ja áššehasaid
	árvoštallá kártema vuodul plánas ollašuttinvejolašvuodaid. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	árvoštallá kártema vuodul plánas ollašuttinvejolašvuodaid	árvoštallá kártema vuodul kritihkalaččat plánas ollašuttinvejolašvuodaid
	ovdanbuktá plánejuvvon áššehasjovkui buktaga dahje bálvalusa ja muitala buktaga dahje bálvalusa ávkkiin áššehassii. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	ovdanbuktá plánejuvvon áššehasjovkui buktaga dahje bálvalusa ja muitala buktaga dahje bálvalusa ávkkiin áššehassii	ovdanbuktá plánejuvvon áššehasjovkui buktaga dahje bálvalusa ja muitala viidát buktaga dahje bálvalusa ávkkiin áššehassii
Fitnodaga vuodđudeapmi	vállje geahču vuolde fitnodahkii fitnodatdoaimmama hámi	vállje fitnodahkii fitnodatdoaimmama hámi	vállje iehčanasat fitnodatdoaimmama hámi ja ákkastallá válljejumis
	ráhkada fitnodaga vuodđudanáššegirjjiid. Dárbbasa juoga veardde bagadallama	ráhkada fitnodaga vuodđudanáššegirjjiid	ráhkada iehčanasat fitnodaga vuodđudanáššegirjjiid
Fitnodatdoaimmanplána ráhkadeapmi	čielggada márkaniid ja gilvodili boahhteáiggi. Dárbbasa juoga veardde bagadallama	čielggada márkaniid ja gilvodili boahhteáiggi	čielggada iehčanasat ja viidát márkaniid ja gilvodili boahhteáiggi
	ovdanbuktá plána sierra doaimmaid hálddašeamis ja resurssaid juohkimis (dego vuovdin, márkanastin, buvttadeapmi, oastimat, logistihkka, teknologalaš čovdosat, mat sisttisdoallet dihtor- ja informašuvdnateknihka, rehketdoallu). Dárbbasa juoga veardde bagadallama	ovdanbuktá sierra doaimmaid plána hálddašeamis ja resurssaid juohkimis (dego vuovdin, márkanastin, buvttadeapmi, oastimat, logistihkka, teknologalaš čovdosat, mat sisttisdoallet dihtor- ja informašuvdnateknihka, rehketdoallu)	ovdanbuktá realisttalaš ja ákkastallojuvvon plána sierra doaimmaid hálddašeamis ja resurssaid juohkimis (dego vuovdin, márkanastin, buvttadeapmi, oastimat, logistihkka, teknologalaš čovdosat, mat sisttisdoallet dihtor- ja informašuvdnateknihka, rehketdoallu)
	ráhkada bušeahta ja ruhtadanplána. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	ráhkada bušeahta ja ruhtadanplána ja ádde fitnodatbargi vásttu	ráhkada bušeahta ja ruhtadanplána iehčanasat ja ádde fitnodatbargi vásttu

	dahká fitnodaga riskaanalysa ja dorvvolašvuodaplána. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	dahká fitnodaga riskaanalysa ja dorvvolašvuodaplána	dahká iehčanasat fitnodaga riskaanalysa ja dorvvolašvuodaplána
Fitnodaga heaittiheapmi	ráhkada geahču vuolde fitnodaga heaittihanáššegirjiid.	ráhkada fitnodaga heaittihanáššegirjiid.	ráhkada fitnodaga heaittihanáššegirjiid ja lea fitnodaga heaittiheami oktavuodas árvvoštallan maid vejolašvuodaid vuovdit fitnodaga.

3. Dieđu, mii leat barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Fitnodatdoaimmama hámi välljen ja fitnodaga vuodđudeapmi ja heaittiheapmi	ohcá geahču vuolde dieđu fitnodaga vuodđudeamis, heaittiheamis ja njuolggadusain, mat laktásit välljeuvvon suorggis doaimmami	ohcá dieđu fitnodaga vuodđudeamis, heaittiheamis ja njuolggadusain, mat laktásit välljeuvvon suorggis doaimmami	ohcá iehčanasat ja viidát dieđu fitnodaga vuodđudeamis, heaittiheamis ja njuolggadusain, mat laktásit välljeuvvon suorggis doaimmami
Fitnodatdoaimmanplána ráhkadeapmi	háhká geahču vuolde dieđu, man dárbbasa fitnodatdoaimma sierra oassesurggiid plánemis	háhká dieđu, man dárbbasa fitnodatdoaimma sierra oassesurggiid plánemis	háhká iehčanasat ja viidát dieđu, man dárbbasa fitnodatdoaimma sierra oassesurggiid plánemis
	háhká geahču vuolde dieđu bálvalusain, maid dárbbasa fitnodaga vuodđudeami ja doaimmama doarjjan, ee. rehketoalldoaimmaha ga bálvalusain.	háhká dieđu bálvalusain, maid dárbbasa fitnodaga vuodđudeami ja doaimmama doarjjan, ee. rehketoalldoaimmaha ga bálvalusain.	háhká viidát dieđu bálvalusain, maid dárbbasa fitnodaga vuodđudeami ja doaimmama doarjjan, ee. rehketoalldoaimmahaga bálvalusain.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji		
Oahppan ja vátisvuodaid čoavdin	dahká geahču vuolde mearrádusaid	dahká mearrádusaid ja välljemiid	dahká vuodustuvvon evttohusaid, välljemiin ja mearrádusaid ovddidan dihte

			fitnodaga doaimma
	árvoštallá geahču vuolde doaimmaidis ja barggus ovdáneami	árvoštallá doaimmaidis ja barggus ovdáneami	árvoštallá iehčanasat doaimmaidis, barggus ja fitnodatdoaimma ovdáneami
Vuorrováikkhus ja ovttasbargu	ráđđádallá ovttasbarggus ovttas čanusjoavkkuiguin, go gi nu rávve	ráđđádallá ovttasbarggus ovttas čanusjoavkkuiguin	ráđđádallá innovatiivvalaččat ovttasbarggus ovttas čanusjoavkkuiguin
Ámmátetihkka	čuovvu geahču vuolde fitnodatdoaimma plánemis sohppojuvvon ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid	čuovvu fitnodatdoaimma plánemis sohppojuvvon ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid	čuovvu fitnodatdoaimma plánemis ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaimmanávccat	geavaha eanaš áigge bargometodaid, mat leat dorvvolaččat, muttagis lossadat, molsašuddi ja mat váldet vuhtii ergonomiija.	geavaha bargometodaid, mat leat dorvvolaččat, muttagis lossadat, molsašuddi ja mat váldet vuhtii ergonomiija.	geavaha bargometodaid, mat leat dorvvolaččat, muttagis lossadat, molsašuddi ja mat váldet vuhtii ergonomiija. Doaimma iehčanasat ja eaktodáhtolaččat nu, ahte ovddida bargobáikkis bargodorvvolašvuođa ja ergonomiija.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji čájeha máhttus fidnomáhttima čájehames dahje dutkkusdilálašvuođas plánemiin fitnodaga vuodđudeapmái ja doaimmami gullevaš barggaid. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájehapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuođa sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuođas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvoštallamiin.

2.4.12 Dutkosa oassi ámmátlaš vuodđodutkosis

Dán vuodđodutkosii sáhtta váldit mielde ovttá ámmátlaš dutkosa oasi ámmátlaš vuodđodutkosiin, maid vuodustusaid Oahpahushálddahus lea mearridan.

Čájehandutkkusin čađahuvvon ámmátlaš vuodđodutkosii sáhtta välljet dušše daid dutkosa osiid, mat gullet čájehandutkosii.

2.4.13 Dutkosa oassi fidnodutkosis dahje earenoamášfidnodutkosis

Dán vuodđodutkosii sáhtta váldit mielde ovttá ámmátlaš dutkosa oasi daid fidnodutkosiiin dahje earenoamášfidnodutkosiiin, maid vuoduštusain lea Oahpahushálddahus mearridan.

2.4.14 Dutkosa oassi ámmátallaskuvlaoahpuin (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)

Dán vuodđodutkosii sáhtta váldit mielde ovttá ámmátlaš dutkosa oasi ámmátallaskuvlaoahpuin.

2.4.15 Bargosadjebagadallin hárbjehallan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi máhtta

- oaidnit bargosajis bargguoahppamii dahje fidnomáhttima čájeheapmái heivvolaš bargguid ja čilget daid árvvoštallama čuožahagaid ja árvvoštallankriteraid
- ráđđádallat bargoservošis barggusoahppama ja fidnomáhttima čájeheamiid ollašuttimis
- válmmaštallat ovttasráđiid oahpaheddiin ja bargosadjebagadalliin barggusoahppama ja fidnomáhttima čájeheami plánaid
- rávvet eará ohppiide bargguid, doaibmavugiid ja njuolggadusaid, maid barget bargosajis dahje oahppolágadusas
- ovdanbuktit suorggis bargo- ja skuvlenvejolašvuodaid ovdamearkka dihte daidda ohppiide, geat leat oahppásnuvvamin bargoeallimii
- čađahit bagadallanságastallamiid, ovddidit doaimmas máhcahaga vuodul ja soabadallat sierrabealátvuodaid
- bargat ovttas sierralágan ohppiiguin ja bargoguimmiiguin
- váldit vuostá ja addit ávkálaš máhcahaga
- árvvoštallat ieš barggusoahppamis ja fidnomáhttima čájeheamis ovddalgihtii sohppojuvvon árvvoštallama čuožahagaid ja árvvoštallankriteraid vuodul
- suokkardallat bargosis gullevaš bargodorvvolašvuodáriskkaid ja son máhtta bargat ja maid bagadallat earáid bargat nu, ahte sii čuvvot bargodorvvolašvuodárvvagiid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožahat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Iežas barggu plánen ja plánaid dahkan	válmmaštallá geahču vuolde barggusoahppama ja fidnomáhttima čájeheami plánaid	válmmaštallá addojuvvon rávvagiid vuodul barggusoahppama ja fidnomáhttima čájeheami plánaid	válmmaštallá iehčanasat ja doaimmalaččat barggusoahppama ja fidnomáhttima čájeheami plánaid
Barggu ollisvuoda	dárbbáša	bargá addojuvvon	ovdána barggustis njuovžilit ja heiveha

hálddašeapmi	gaskkohagaid veahki.	bargguid doaimmalaččat.	barggus bargobirrasa eará doaimmaide.
--------------	----------------------	-------------------------	---------------------------------------

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Oahppi bagadallan	rávve geahču vuolde eará ohppiid bargui	rávve rávvagiid vuodul eará ohppiid bargui ja čadaha bagadallanságastallamiid	rávve eará ohppiid bargui, bargá dávgasit iešguđetlágan olbmuiquin ja soabadallá, jus leat sierralágan oainnut
Oahppi árvvoštallan	váldá vuostá ja addá geahču vuolde máhcahaga bargguin ja go gii nu rávve, de árvvoštallá iežas barggusoahppamis ja fidnomáhttima čájeheami ovddalgihtii sohppojuvvon árvvoštallama čuožáhagaid ja kriteraid vuodul.	váldá vuostá ja addá máhcahaga bargguin ja árvvoštallá iežas barggusoahppamis ja fidnomáhttima čájeheami ovddalgihtii sohppojuvvon árvvoštallama čuožáhagaid ja kriteraid vuodul.	ságastallá konstruktiivvalaččat máhcahanságastallamiin ja árvvoštallá iežas barggusoahppamis ja fidnomáhttima čájeheami ovddalgihtii sohppojuvvon árvvoštallama čuožáhagaid ja kriteraid vuodul.

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Iežas suorggi bargoeallima ja ámmátlaš skuvlejumi dovdamuš	buktá ovdán muhtin iežas suorggi bargo- ja skuvlenvejolašvuodaid	buktá ovdán iežas suorggi bargo- ja skuvlenvejolašvuodaid	buktá ovdán iehčanasat ja mánggabealat vugiiguin iežas suorggi bargo- ja skuvlenvejolašvuodaid
Oahppoplánaid dovdamuš	earuha geahču vuolde áššiid, maid galgá studeret barggusoahppama áigge ja diehtá dan, mii fidnomáhttima čájeheamis árvvoštallojuvvo.	earuha rávvagiid vuodul áššiid, maid galgá studeret barggusoahppama áigge ja diehtá dan, mii fidnomáhttima čájeheamis árvvoštallojuvvo.	earuha iehčanasat áššiid, maid galgá studeret barggusoahppama áigge ja diehtá dan, mii fidnomáhttima čájeheamis árvvoštallojuvvo.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaibmanávccat	árvvoštallá bargodorvvolašvuođa riskkaid, mat gullet bargui ja doaibmá bargodorvvolašvuođa vuhtiiváldámušaid vuođul.	árvvoštallá bargodorvvolašvuođa riskkaid, mat gullet bargui ja doaibmá bargodorvvolašvuođa vuhtiiváldámušaid vuođul.	árvvoštallá bargodorvvolašvuođa riskkaid, mat gullet bargui ja doaibmá bargodorvvolašvuođa vuhtiiváldámušaid vuođul ja rávve maid earáid doaibmat nu.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi čájeha máhtus plánemiin fidnomáhttima čájehemi dahje barggusoahppama. Son váldá čielgasa bargoservoša doaimmain, bargguin, bargokultuvrras ja njuolggadusain. Iežas barggu olis oahppi árvvoštallá bargobirrasa bargodorvvolašvuođa riskkaid ja bargoergonomiijai gullelaš áššiid. Oahppi gárte vejolašvuođaid ollašuttit barggusoahppama ja fidnomáhttima čájehemiid bargosajis. Oahppi analysere iežas barggusoahppamis ja fidnomáhttima čájehemis árvvoštallamiid.

Fidnomáhttima čájehemi addojuvvo dábálaččat man nu eará fidnomáhttima čájehemi oktavuodas.

Fidnomáhttima čájehemi sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuođas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.16 Fitnodagas bargan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi máhtta

- árvvoštallat iežas suorggi fáaldaga ja odđa áššehasaid gávdnama dan ektui, go hutká odđa buktagiid ja buktá daid márkaniidda
- dárkkánuhttit ekonomalaččat gánnihahtti fitnodatdoaibmanidáa ja ovddidit dan doaibmanjurdagaga
- plánat fitnodaga doaimma nu, ahte plánemis lea čielga ulbmil ja fitnodat doaibmá áššehasaid dárbbuid vuođul
- bargat fitnodaga doaimmaide gullelaš bargguid
- háhkat ovttasbargoguimmiid ja hukset fierpmádagaid, maid fitnodatdoaibma dárbbasa
- buktit ovdan fitnodaga doaibmama sierralágan dilálašvuođain
- geavahit doaimmastis ávkin dihtor- ja informašuvdnateknihka
- bargat fitnodagas oassin tiima, muhto oahppi bastá bargat ja dahkat mearrádusaid maid ichčanasat
- árvvoštallat fitnodaga ovddidandárbbuid.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
1. Bargoproseassa hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Iežas barggu plánen	váldá oasi fitnodaga doaimma plánemii, doaimmá joavkku lahttun ja vástida iežas bargguin	pláne fitnodaga doaimma, doaimmá joavkku lahttun iešráđálaččat ja vásttolaččat ja vástida iežas bargguin	pláne fitnodaga doaimma innovatiivvalaččat, doaimmá joavkku lahttun iešráđálaččat, vásttolaččat ja movttiidahtti vugiin ja vástida iežas bargguin
Barggu ollisvuoda hálddašcapmi	ovdána barggustis systemáhtalaččat, go gii nu rávve	ovdána barggustis systemáhtalaččat	ovdána barggustis systemáhtalaččat ja njuovžilit heiveheamiin barggus joavkku doibmii
Áiggi geavaheami hálddašcapmi	pláne sierra bargguide golli áiggi, muhto dárbbáša dasa muhttin veardde bagadallama ja čuovvu iežas áigegeavaheamis	pláne sierra bargguide golli áiggi ja čuovvu iežas áigegeavaheamis	pláne sierra bargguide golli áiggi ja váldá vuhtii beaktilis áigegeavaheami ja čuovvu iežas áigegeavaheami
Doaimma, mii váldá vuhtii kvalitehta ja goluid	doaimmá bargui biddjojuvvon kvalitehta- ja golloulbmiliid mielde ja rievdata doaimmas addojuvvon máhcahaga vuodul	doaimmá ovttas biddjojuvvon kvalitehta- ja golloulbmiliid mielde ja árvvoštallá iežas doaimmas juksan dihte ulbmiliid	doaimmá ovttas biddjojuvvon kvalitehta- ja golloulbmiliid mielde ja ovddida doaimmas juksan dihte ulbmiliid
	doaimmá nu, ahte bálvleapmi lea dehálaš.	doaimmá nu, ahte bálvleapmi lea dehálaš ja ovddida áššehasaid duhtavašvuoda.	doaimmá nu, ahte bálvleapmi lea dehálaš ja ovddida áššehasaid duhtavašvuoda.

Árvvoštallama čuožáhat	Árvvoštallankriterat		
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Dihtor- ja informašuvdnateknihka geavaheapmi	geavaha dihtor- ja informašuvdnateknihka, go gii nu rávve ja čuovvu dihtordorvvolašvuoda prinsihpaid	geavaha dihtor- ja informašuvdnateknihka ja čuovvu dihtordorvvolašvuoda prinsihpaid	geavaha iehčanasat ja njuovžilit dihtor- ja informašuvdnateknihka ja čuovvu dihtordorvvolašvuoda prinsihpaid
Fitnodatdoaimanbir rasa čielggadeapmi	suokkardallá dieđuid, maid lea tiima lahttun háhkan, ja dutká makkár ođđa áššehasoavkkut ja daidda heivvolaš buktagat ja bálvalusat ollašuhthtojuvvojit. Dárbbasa gaskkohagaid bagadallama	suokkardallá dieđuid, maid lea tiima lahttun háhkan, ja dutká makkár ođđa áššehasoavkkut ja daidda heivvolaš buktagat ja bálvalusat ollašuhthtojuvvojit	suokkardallá dieđuid, maid lea tiima lahttun, iehčanasat ja ovdagáttuid haga háhkan, ja dutká makkár ođđa áššehasoavkkut ja daidda heivvolaš buktagat ja bálvalusat ollašuhthtojuvvojit
Fitnodatdoaimanidéa dárkkánuhttin	meroštallá tiima lahttun ekonomalaččat gánnihahtti fitnodatdoaimanidéa ja doaimanjurdaga. Dárbbasa muhtin veardde bagadallama	meroštallá tiima lahttun ekonomalaččat gánnihahtti fitnodatdoaimanidéa ja doaimanjurdaga	meroštallá iehčanasat ja tiima lahttun ekonomalaččat gánnihahtti fitnodatdoaimanidéa ja doaimanjurdaga
Fitnodaga doaimamaplánen	meroštallá geahču vuolde fitnodaga vuodđodoaimmaide ulbmiliid ja daidda plána, mii váldá vuhtii áššehasaid. Plánas bohtá ovdan dat, ahte makkár doaimabijuiguin ulbmiliid juksá	meroštallá fitnodaga vuodđodoaimmaide ulbmiliid ja daidda plána, mii váldá vuhtii áššehasaid. Plánas bohtá ovdan dat, ahte makkár doaimabijuiguin ulbmiliid juksá	meroštallá iehčanasat ja ákkastallamiin fitnodaga vuodđodoaimmaide ulbmiliid ja daidda plána, mii váldá vuhtii áššehasaid. Plánas bohtá ovdan dat, ahte makkár doaimabijuiguin ulbmiliid juksá
Ovttasbargoguimmiid háhkan	meroštallá tiima lahttun ovttasbargoguimmiid, soahpá ovttasbargovugiid ja dárbbu mielde ráhkada soahpamušaid. Dárbbasa soahpamušaid ráhkadeamis veahki	meroštallá tiima lahttun ovttasbargoguimmiid, soahpá ovttasbargovugiid ja dárbbu mielde ráhkada soahpamušaid	meroštallá tiima lahttun innovatiivvalaččat ja viidát ovttasbargoguimmiid, soahpá ovttasbargovugiid ja dárbbu mielde ráhkada soahpamušaid

Fitnodaga bargguid bargan	dikšu iehčanasat ja tiima oassin fitnodaga muhtin bargguid, dego materiálačáid skáhppoma, buktagiid válmmašteami ja márkánastima, vuovdima ja juohkima	dikšu iehčanasat ja tiima oassin fitnodaga bargguid, dego materiálačáid skáhppoma, buktagiid válmmašteami ja márkánastima, vuovdima ja juohkima	dikšu iehčanasat ja oassin tiima fitnodaga bargguid, dego materiálačáid skáhppoma, buktagiid válmmašteami ja márkánastima, vuovdima ja juohkima. Bargá dávgasit ja hálddaša bures áiggi geavaheami
Fitnodaga doaimma ovdanbuktin	váldá oasi muhtin dilálašvuodáide, main buktet ovdan fitnodaga buktagiid dahje bálvalusaid (vuovdin- ja márkánastin, ovttasbargoguimmiid háhkan, rehketoallobálvalusaid háhkan, ruhtadeaddjideivvadea mit, logistihkka)	buktá ovdan fitnodaga, dan buktagiid ja bálvalusaid (vuovdin- ja márkánastin, ovttasbargoguimmiid háhkan, rehketoallobálvalusaid háhkan, ruhtadeaddjideivvadea mit, logistihkka)	buktá ovdan fitnodaga, dan buktagiid ja bálvalusaid jáhkehahti vugiin ja váldimiin vuhtii iešguđetlágan áššehasadárbbuid (vuovdin- ja márkánastin, ovttasbargoguimmiid háhkan, rehketoallobálvalusaid háhkan, ruhtadeaddjideivvadea mit, logistihkka)
Fitnodatdoaimma ovddideapmi	čuovvu geahču vuolde fitnodatdoaimmanbirrasa ja áššehasadárbbuid rievdama ja daid vuodul árvvoštallá fitnodatdoaimma ovddidandárbbuid	čuovvu fitnodatdoaimmanbirrasa ja áššehasadárbbuid rievdama ja daid vuodul árvvoštallá fitnodatdoaimma ovddidandárbbuid	čuovvu viidát fitnodatdoaimmanbirrasa ja áššehasadárbbuid rievdama ja daid vuodul árvvoštallá fitnodatdoaimma ovddideami ja doaimmá innovatiivvalaččat
Fitnodaga heaittiheapmi	ráhkada fitnodaga heaittihanáššegirjjiid, go gi nu rávve.	ráhkada fitnodaga heaittihanáššegirjjiid.	ráhkada fitnodaga heaittihanáššegirjjiid ja lea árvvoštallan fitnodaga heaittiheami oktavuodas maid fitnodaga vuovdinvejolašvuoda.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Fitnodatdoaimmanbirrasa čielggadeapmi	háhká dieđu seamma suorggi gilvaleaddji fitnodagaid fálaldagain ja áššehasain. Dárbbáša gaskkohagaid bagadallama	háhká dieđu seamma suorggi gilvaleaddji fitnodagaid fálaldagain ja áššehasain	háhká iehčanasat ja viidát dieđu seamma suorggi gilvaleaddji fitnodagaid fálaldagain ja áššehasain
Fitnodatdoaimmanidéa dárkkánuhttin ja fitnodaga doaimma plánen	ohcá geahču vuolde dieđu fitnodaga vuodđudeamis ja mearrádusain, mat gusket välljejuvvon doaimmasuorggis doaimmamii	ohcá dieđu fitnodaga vuodđudeamis ja mearrádusain, mat gusket välljejuvvon doaimmasuorggis doaimmamii	ohcá iehčanasat ja viidát dieđu fitnodaga vuodđudeamis ja mearrádusain, mat gusket välljejuvvon doaimmasuorggis doaimmamii
	háhká geahču vuolde dieđu das, mii dárbbášuvvo fitnodatdoaimma sierra surggiid plánemis	háhká dieđu das, mii dárbbášuvvo fitnodatdoaimma sierra surggiid plánemis	háhká iehčanasat ja viidát dieđu das, mii dárbbášuvvo fitnodatdoaimma sierra surggiid plánemis
Fitnodaga bargguid bargan	háhká geahču vuolde dieđu sierralágan dárbbášlaš teknologalaš dahje eará buvttadeapmái gullelaš čovdosiin ja doarjjadoaimmain.	háhká dieđu sierralágan dárbbášlaš teknologalaš dahje eará buvttadeapmái gullelaš čovdosiin ja doarjjadoaimmain.	háhká innovatiivvalaččat ja ovdagáttuid haga dieđu sierralágan dárbbášlaš teknologalaš dahje eará buvttadeapmái gullelaš čovdosiin ja doarjjadoaimmain.

Árvvoštallama čuozáhat	Árvvoštallankriterat		
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		

Oahppan ja vátisvuodaid čoavdin	čoavdá fitnodaga doaimmas ilbmán vátisvuodaid váldimiin vuhtii áššehasaid. Dárbbasa muhtin veardde bagadallama	čoavdá fitnodaga doaimmas ilbmán vátisvuodaid váldimiin vuhtii áššehasaid	čoavdá fitnodaga doaimmas ilbmán vátisvuodaid sihkkarastimiin álot áššehasaid duhtavašvuoda
Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	váldá oasi joavkku välljejumiid ja mearrádusaid válmmaštallamii	dahká joavkkus evttohusaid, välljejumiid ja mearrádusaid	dahká joavkkus ákkastallojuvvon evttohusaid, välljejumiid ja mearrádusaid ovddidan dihte fitnodaga doaimma
	árvoštallá geahču vuolde doaimmas ja barggus ovdáneami	árvoštallá doaimmas ja barggus ovdáneami	árvoštallá doaimmas, barggus ja fitnodaga ovdáneami
	váldá oasi ovttasbargoráđđádalla miidda joavkku lahtuiguin ja čanusjoavkkuiguin	ráđđádallá ovttasbarggus joavkku lahtuiguin ja váldá oasi ovttasbargoráđđádallamii dda čanusjoavkkuiguin	ráđđádallá ovttasbarggus joavkku lahtuiguin ja čanusjoavkkuiguin
Ámmátetihkka	čuovvu geahču vuolde fitnodatdoaimmas sohppojuvvon ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid	čuovvu fitnodatdoaimmas sohppojuvvon ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid	čuovvu ja ovddida fitnodatdoaimmas sohppojuvvon ekonomalaš, sosiála ja bistevaš ovdáneami árvvuid
Dearvasvuolta, dorvvolašvuolta ja doaimmanávccat	čuovvu suorggis bargodorvvolašvuoda rávvagiid doaimmastis ja fuolaha áššehasaid dorvvolašvuodas addojuvvon rávvagiid vuodul	čuovvu suorggis bargodorvvolašvuoda rávvagiid doaimmastis ja áššehasbálvalandilálašvuodain ja váldá ovddalgihtii vuhtii vejolaš bargodorvvolašvuodarisk kaid ja váraid	čuovvu suorggis bargodorvvolašvuoda rávvagiid doaimmastis ja áššehasbálvalandilálašvuodain ja dahká realisttalaš evttohusaid buoridan dihte suorggis bargodorvvolašvuoda
	suddje geahču vuolde iežas bargui ja bargobirrasii laktáseaddji várain	suddje iežas bargui ja bargobirrasii laktáseaddji várain	suddje iežas bargui ja bargobirrasii laktáseaddji várain
	sihkkarastá geahču vuolde iežas, bargoskihpáriid ja áššehasaid dorvvolašvuoda	sihkkarastá rávvagiid vuodul iežas, bargoskihpáriid ja áššehasaid dorvvolašvuoda	sihkkarastá iežas, bargoskihpáriid ja áššehasaid dorvvolašvuoda sierralágan dilálašvuodain

	oahpes dilálašvuodain.	sierralágan dilálašvuodain.	oahpista earáid doaimmat dearvvaslaččat ja dorvvolaččat dalle, go doaimmá joavkku lahttun.
--	------------------------	-----------------------------	--

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi čájeha máhtus fidnomáhttima čájeheames bargamiin ovttas joavkkuin, ovttasbargofitnodagain ja sierra doibmiiguin ovdamearkka dihte iežas fitnodagas, hárbhallanfitnodagas dahje dán veardásaččas. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájeheapmi vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožáhagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájeheami sáhtá joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájeheami viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájeheamis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.17 Earenoamáš čeahppin bargan (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)

Fidnomáhttingáibádusat

Oahppi máhtá

- bargat suorggi dakkár bargguid, main gáibidit earenoamáš čehppodaga
- hálddašit suorggi bargguid ja bargoolisvuodaid ja viiddes materiálaválljenvejolašvuodaid
- váldit vuhtii earenoamáš buvttadeami, buktaga ja bálvalusa alla kvalitehtagáibádusaid
- čoavdit váttsivuodaid ja vuogáiduvvat nuppástusaide
- sihkkarastit bargodorvolašvuoda mearrádusaid ja -rávvagiid ollašuvvama
- gulahallat áššehasain iežas eatnigillii ja unnimustá ovttain vierrogielain
- árvvoštallat ja ođasmahttit máhtus
- bidjat bargui dan veardde vuoiŋgalaš návccaid, go maid dat gáibida
- ovddidit barggu ja bargobirrasa
- doaimmat suorggi fierpmádagain
- váldit oasi bargobirrasa ovddidepmái.

Máhtu árvvoštallan

Árvvoštallama čuožáhat			
1. Bargoproseassaid hálddašeapmi	Árvvoštallankriterat		
	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Barggu plánen	bidjá ulbmila, pláne barggus ja áigedávvalis realisttalažžan ja dakkárin, ahte dan sáhtá ollašuttit seammás, go váldá vuhtii alla kvalitehtagáibádusaid	bidjá ulbmila, pláne barggus ja áigedávvalis realisttalažžan ja dakkárin, ahte dan sáhtá ollašuttit dilálašvuodain, mat rivdet, seammás, go váldá vuhtii alla kvalitehtagáibádusaid	bidjá ulbmila, pláne barggus iehčanasat ja áigedávvala realisttalažžan ja dakkárin, ahte dan muttuid sáhtá ollašuttit dilálašvuodain, mat rivdet. Seammás váldá vuhtii alla kvalitehtagáibádusaid ja bastá maid dárbbu mielde rievdadit plánaidis.

Bárggu árvoštallan	árvoštallá barggus lihkosmuvvama ja iežas giehtadáiddu	árvoštallá realisttalaččat barggus lihkosmuvvama ja máhtus ja vuodušta árvoštallama	árvoštallá realisttalaččat barggus lihkosmuvvama ja máhtus. Vuodušta árvoštallamis ja meroštallá ovddidandárbbu.
Barggus ja bargobirrasis doaibman	doaibmá barggustis nu, ahte ovddida bargobirrasa buresbirgejumi ja ovddida bargobirrasa ovttas earáiguin	geahččala aktiivvalaččat ovddidit bargobirrasa ja bargobirrasa buresbirgejumi ovttas earáiguin	váldá aktiivvalaččat oasi bargobirrasa buresbirgejumi ovddideapmái ja doarju ovttasrádiid earuiguin bargobirrasa ovdáneami dan dássái, mii gáibiduvvo earenoamáš čehppodagas

Árvoštallama čuožáhat			
2. Bargometodaid, -neavvuid ja materiála hálddašeapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Bargui ja bargobirrasii heivvolaš bargometoda, bargoneavvuid ja materiála välljen ja geavaheapmi	geavaha iehčanasat bargui gullevaš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiáldaid	vállje iehčanasat bargui gullevaš bargometodaid, bargoneavvuid ja materiáldaid ja geavaha daid dakkár dilálašvuodain, mat rivdet	vállje roahkkadit ođđage bargometodaid, bargoneavvuid ja materiáldaid ja geavaha daid njuovžilit dakkár dilálašvuodain, mat rivdet
	bargá fuolalaččat	bargá fuolalaččat, ráfálaččat, kreatiivvalaččat ja innovatiivvalaččat	bargá systemáhtalaččat, fuolalaččat, sihkkaris vugiin, kreatiivvalaččat ja innovatiivvalaččat
Doaibma, mas lea kvalitehta ja mii čuovvu bistevas ovdáneami	doaibmá fitnodaga dahje organisašuvnna kvalitehta- ja bistevas ovdáneami ulbmiliid mielde	doaibmá aktiivvalaččat fitnodaga dahje organisašuvnna kvalitehta- ja bistevas ovdáneami ulbmiliid mielde ja fuomáša ovddidandárbbuid	doaibmá nu, ahte lea čatnasan fitnodaga dahje organisašuvnna kvalitehta- ja bistevas ovdáneami ulbmiliidda ja ovddida doaibmamáliid juksan dihte ulbmiliid
	ovddida máhtus ja bargovugiidis	ovddida aktiivvalaččat máhtus ja bargovugiidis	ovddida aktiivvalaččat máhtus ja bargovugiidis dan dássái, mii gáibiduvvo hástaleaddji barggus
Doaibman, mii lea gollobeaktil ja mas lea boadus	váldá vuhtii áiggi ja eará resurssaid, mat leat geavaheamis ja doaibmá goluid dáfus ekonomalaččat ja nu, ahte doaimmas šaddet bohtosat	váldá iehčanasat vuhtii áiggi ja eará resurssaid, mat leat geavaheamis ja doaibmá goluid dáfus ekonomalaččat ja nu, ahte doaimmas šaddet bohtosat ja nu, ahte doaibma ovddida fitnodaga dahje organisašuvnna bohtosa	bargá fidnošeami jurddašuvugiin ja váldá vuhtii áiggi ja eará resurssaid, mat leat geavaheamis ja doaibmá goluid dáfus ekonomalaččat ja nu, ahte doaibma ovddida fitnodaga dahje organisašuvnna

			bohtosa
	fuomáša spiehkkašemiid	ráđđádallá ja ohcá čovdosiid spiehkkašemiide	divvu doaimma sohppojuvvon čovdosiid mielde
	doaibmá barggustis nu, ahte ovddida bissovaš áššehasgaskavuodaid	ovddida aktiivvalaččat doaimma bistevašvuoda ja bissovaš áššehasgaskavuodaid	ovddida iehčanasat doaimma bistevašvuoda ja bissovaš áššehasgaskavuodaid
	vuogáiduvvá nuppástusaide ja bargá guhkesmielalaččat váttis barggu, mii gáibida earenoamáš čehppodaga	vuogáiduvvá johtilit nuppástusaide ja bargá guhkesmielalaččat barggu, mii gáibida earenoamáš čehppodaga ja ovddida barggus	váldá ovddalgihtii vuhtii vejolaš nuppástusaid, vai sáhtta álkibut vuogáiduvvat daidda. Bargá iehčanasat ja guhkesmielalaččat bargguid, mat gáibidit earenoamáš čehppodaga ja ovddida barggus

Árvvoštallama čuožahat			
3. Dieđu, mii lea barggu vuodđun, hálddašcapmi	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Barggus dárbbášuvvon dieđu hálddašcapmi ja heiveheapmi	háhká ja geavaha iehčanassii dieđu, mii barggus dárbbášuvvo ja jearrá dárbbu mielde rávvagiid	háhká ja heiveha iehčanassii dieđu, mii barggus dárbbášuvvo ja bastá čoavdit váttisvuodaid ovtas earáiguin	háhká ja heiveha iehčanassii molsašuddi dilálašvuodain dieđu, mii barggus dárbbášuvvo ja ákkastallá mearrádusaidis dan dieđu vuodul, man lea háhkan

Árvvoštallama čuožahat			
4. Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut	Duhtadahtti D1	Buorre B2	Earenoamáš buorre EB3
	Oahppi		
Oahppan ja váttisvuodaid čoavdin	ráhkada alces persovnnalaš ovdánanplána su iežas vuolggačuoggáin	ráhkada alces persovnnalaš ovdánanplána su iežas vuolggačuoggáin nu, ahte dat doarju ovdáneami suorggi earenoamáš čeahppin	ráhkada alces persovnnalaš ovdánanplána su iežas vuolggačuoggáin nu, ahte dat doarju ovdáneami suorggi earenoamáš čeahppin ja ollašuttá plána
	ceavzá dábáleamos váttisvuodain ávkástallamiin oahppomateriálaiguin ja rávagirjjiiguin	ceavzá iehčanasat váttisvuodain	ceavzá iehčanasat váttisvuodain ja bastá ákkastallat välljeumiidis

Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu	gulahallá áššehasaiguin ja bargobirrasisttis iežas eatnigillii ja dohkkehahtti vuigiin unnimustá ovttain vierrogielain	gulahallá áššehasaiguin ja bargobirrasisttis iežas eatnigillii ja unnimustá ovttain vierrogielain	gulahallá njuovžilit áššehasaiguin ja bargobirrasisttis iežas eatnigillii ja unnimustá ovttain vierrogielain
	doaibmá bargojoavkku aktiivvalaš lahttun ja vuogáiduvvá bargoservošii	doaibmá bargojoavkku aktiivvalaš lahttun ja vuogáiduvvá bures bargoservošii	doaibmá bargojoavkku aktiivvalaš lahttun ja bargoservoša erenoamáš čeahppin, guhte juohká máhtus maid earáide
Ámmátetihkka	čuovvu bargobáikki njuolggadusaid ja čuovvu bargoáiggiid	láhtte áššálaččat ja čuovvu bargoáiggiid	láhtte earenoamáš bures ja čuovvu bargoáiggiid
	doaibmá vásttolaččat ja čuovvu suorggi ámmátetihka prinsihpaid	doaibmá vásttolaččat ja aktiivvalaččat suorggi ámmátetihka prinsihpaid mielde	lea rámis ámmáhisttis ja máhtustis, doaibmá vásttolaččat ja ovddida barggus suorggi ámmátetihka prinsihpaid mielde
Dearvvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaibmanávccat	váldá vásttu barggus bargodorvvolašvuođas ja čuovvu bargodorvvolašvuođa mearrádusaid ja -rávvagiid	váldá vásttu barggus bargodorvvolašvuođas ja fuomáša bargui gullevaš váraid ja čuovvu bargodorvvolašvuođa mearrádusaid ja -rávvagiid	váldá vásttu barggus ja bargotiimas bargodorvvolašvuođas, čuovvu bargodorvvolašvuođa mearrádusaid ja -rávvagiid ja fuomáša ja almmuha ovddos guvlui bargui gullevaš várain
	bargá ergonomálaččat ja doallá bargobirrasis čorgadin olles bargoproseassa áiggi	bargá ergonomálaččat ja doallá bargobirrasis čorgadin olles bargoproseassa áiggi ja maid hástaleaddji bargodilálašvuođain	bargá ergonomálaččat ja doallá bargobirrasis čorgadin olles bargoproseassa áiggi ja maid hástaleaddji bargodilálašvuođain ja oassálastá bargodilálašvuođaid ovddideapmái
	atná fuola bargoburesbirgejumistis ja čuovvu dearvvaslaš eallindábiid.	atná aktiivvalaččat fuola bargoburesbirgejumistis ja ovddida dearvvaslaš eallindábiid.	atná aktiivvalaččat fuola bargoburesbirgejumistis, ovddida dearvvaslaš eallindábiid ja movttiidahtta dasa maiddái bargobirrasa eará lahtuid.

Fidnomáhttima čájehanvuogit

Oahppi čájeha máhtus fidnomáhttima čájeheames bargamiin iežas suorggi bargguid, main gáibidit earenoamáš čeahpes ámmátolbmo. Máhttima lea vejolaš čájehit maiddái riikka siskkáldas dahje riikkaidgaskasaš gilvvohallandilálašvuođain. Bargu dahkkojuvvo dan viidodagas, ahte máhttima čájeheapmi

vástida ollislaččat dutkosa vuodustusain mearriduvvon fidnomáhttingáibádusaid, árvvoštallama čuožahagaid ja kriteraid.

Fidnomáhttima čájehemi dahje dutkkusdilálašvuoda sáhtta joatkit maid nuppi bargosajis dahje báikkis, man ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ordnejeaddji čujuha. Ulbmil lea, ahte máhttima čájehemi viidodat sihkkarastojuvvo.

Daid osiid máhttimis, maid dutkosis gáibidit, muhto maid ii leat vejolaš fidnomáhttima čájehemis dahje dutkkusdilálašvuodas čájehit, galgá dievasmahttit máhttima eará árvvoštallamiin.

2.4.18 Dutkosa oasis, maid sáhtta báikkálaččat fállat (dušše ámmátlaš vuodđoskuvlejumis)

Dát sáhtta sisttisoallat dakkár dutkosa oasis, mii čuovvu bargoeallima guovllu ja báikkálaš dárbbuid. Skuvlejumi ordnejeaddji galgá nammadit dán dutkosa oasis bargoeallima doaibmaollisvuodaid vuodul ja meroštallat dasa máhttinčuoggáid (5 - 15 mč). Dasa lassin galgá meroštallat dutkosa oasis fidnomáhttingáibádusaid, máhttima árvvoštallama ja fidnomáhttima čájehanvugiid dego Oahpahushálddahus lea mearridan.

2.4.19 Dutkosa oasis daid dutkosa osiin, maid sáhtta friija välljet

Dát sáhtta sisttisoallat dutkosa osiid (5 - 15 mč) dakkár oahpuin, maid sáhtta friija välljet (lohku 4) čuoggáid 4.1 - 4.5 mielde.

3 DUTKOSA OKTASAŠ OASIT, MÁHTTINULBMILAT JA MÁHTTIMA ÁRVVOŠTALLAN ÁMMÁTLAŠ VUODĐOSKUVLEJUMIS

Dutkoda oktasaš osiid máhttinulbmilat ja máhtu árvvoštallan bohtet cealkin láhkai maŋgelis.

- 3.1 Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu
  - 3.1.1 Eatnigiella
  - 3.1.2 Ruovtturiikka nubbi giella
  - 3.1.3 Vierrogiella
- 3.2 Matematihkalaš – luonddudiedalaš máhttu
  - 3.2.1 Matematihkka
  - 3.2.2 Fysihkka ja kemiija
  - 3.2.3 Dihtor- ja informašuvdnateknihkka ja daid heiveheapmi
- 3.3 Servodagas ja bargoeallimis dárbbášuvvon máhttu
  - 3.3.1 Servodatdáiddut
  - 3.3.2 Bargoeallindáiddut
  - 3.3.3 Fidnošepmi ja fitnodatdoaima
  - 3.3.4 Bargonávccaid doalaheapmi, lihkaheapmi ja dearvvasvuodadiehtu
- 3.4 Sosiála- ja kulturamáhttu
  - 3.4.1 Kultuvrraid dovdamuš
  - 3.4.2 Dáidda ja kultuvra
  - 3.4.3 Etihkka
  - 3.4.4 Psykologiija
  - 3.4.5 Birasmáhttu
  - 3.4.6 Muhtin čuoggáin 3.1.1-3.3.4

4 DUTKOSA OASIT, MAID SÁHTTÁ FRIIJA VÁLLJET ÁMMÁTLAŠ VUOĐĐOSKUVLEJUMIS

Dutkosa oasis, maid sáhtta friija välljet (10 mč), sáhttet čoagganit ovttá dahje máhggá dutkosa oasis. Dát sáhttet leat čuovvovaččat:

4.1 Dutkosa oasis, mii čiekŋuda dahje viiddida fidnomáhttu

Dát dutkosa oasis sáhtta sisttisdoallat dutkosa oasis, mat leat huksejuvvon guovllu ja báikkálaš dárbbuid mielde. Dát oasis sáhtta sisttisdoallat maid oasis eará ámmátlaš dutkosisin ja máhttu, mii lea skáhppojuvvon barggus. Jus dutkosa oasis ii leat meroštallojuvvon dutkosa vuođuštusain, dutkosa oasis galgá nammadit bargoeallima doaimaollisvuodaid vuodul ja skuvlejumi ordnejeaddji galgá ráhkadit dasa fidnomáhttingáibádusaid ja máhttima árvoštallama dego Oahpahushálddahus lea mearridan.

4.2 Dutkosa oasis, mii vuodđuda báikkálaš fidnomáhttingáibádusaide dahje máhttinulbmiliidda

Dát dutkosa oasis sáhtta sisttisdoallat dutkosa oasis, mat čuvvot bargoeallima báikkálaš ja guovllu dárbbuid. Skuvlejumi ordnejeaddji galgá nammadit daid dutkosa oasis ja meroštallat daidda máhttinčuoggáid. Dasa lassin galgá meroštallat guđege dutkosa oasis fidnomáhttingáibádusaid, máhttima árvoštallama ja fidnomáhttima čájehanvugiid dahje máhttinulbmiliid ja máhttima árvoštallama dego Oahpahushálddahus lea mearridan.

4.3 Dutkosa oasis oktasaš dutkosa oasisin dahje logahatoahpuin

Dát dutkosa oasis sáhtta sisttisdoallat ámmátlaš vuodđodutkosa oktasaš oasisin dahje bihtáid dutkosa oktasaš oasisin dahje logahatoahpuin, mat ollašuhthojuvvojit logahaga oahppoplána vuođuštusaid mielde.

4.4 Oahput, mat dorjot joatkkaoahppoválmmašvuoda dahje ámmátlaš ovdáneami

Dát dutkosa oassi sáhtta sisttisoallat osiid, mat dorjot joatkkaoahppoválmmašvuoda dahje ámmátlaš ovdáneami dahje ámmáha molsuma. Skuvlejumi ordnejeaddji galgá nammadit dáid dutkosa osiid ja meroštallat daidda máhttinčuoggáid. Dasa lassin galgá meroštallat gudege dutkosa oasi fidnomáhttingáibádusaid, máhttima árvvoštallama ja fidnomáhttima čájehavugiid dahje máhttinulbmiliid ja máhttima árvvoštallama dego Oahpahushálddahus lea mearridan.

4.5 Individuála dutkosa oassi, mii vuodđuda bargovásáhusa bokte skáhppojuvvon máhttui

Individuála dutkosa oassi, mii vuodđuda bargovásáhusa bokte skáhppojuvvon máhttui. Dát sáhtta leat dakkár máhttu, mii lea skáhppojuvvon iežas dahje eará surggiid barggus, iehčanas fidnošeddjin bargamis dahje fitnodatbarggus. Skuvlejumi ordnejeaddji galgá nammadit dán dutkosa oasi ja meroštallat dutkosa oasi fidnomáhttingáibádusaid, máhttima árvvoštallama ja fidnomáhttima čájeheami vugiid dego Oahpahushálddahus lea mearridan.

5 DUTKOSA OASIT, MAIN SÁHTTÁ INDIVIDUÁLA VUGIIN VIIDDIDIT DUTKOSA ÁMMÁTLAŠ VUOĐDOSKUVLEJUMIS

Ámmátlaš vuodđoskuvlejumis oahppi sáhtta individuála vugiin laktit vuodđodutkosasas eanet dutkosa osiid, juos dat lea ámmátsuorggi dahje báikkálaš fidnomáhttingáibádusaid dahje oahppi fidnomáhttima čiekŋudeapmi dáfus dárbbášlaš.

ČUOVUS 1

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi govvádus, árvovuodštusat ja dutkosa ulbmilat

Ámmátsuoergi govvádus

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi vuodđodutkosis leat guokte máhttinsuoergi: buktaga plánema ja válmmašteami suoergi ja birrasa plánema ja huksema suoergi. Duodje- ja dáiddaindustriija vuodđodutkosii gullet ámmátsuoergit, maid vuodđun leat bargo-, ealáhus- ja kultureallimii gullelaš ámmáhat. Daid earuhit nuppiin materiála ja/dahje earenoamáš máhtu vuodul. Skuvlejumi ordnejeaddjit mearridit ámmátsuoergiin, mat leat ovdamearkka dihte ovddeštan-, keramihka-, girječatnan-, geađe-, gollečeahppi-, lássa-, lávdelágidan-, metálla-, bissorávde-, muorra-, restaureren-, sámi duodji-, viessočijahan-, čuojanasduddjon-, tekstiila-, bivttastan-, fanasduddjon- ja viessogálvvuidloavdinsuoergi.

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi ámmátolbmot barget mánggáin sierra bálvalusa ja válmmašteami suoergiin iešguđetlágan ámmáhiin. Sii barget gean nu bálvalusas, fitnodatbargin dahje iehčanas fidnošedjijn. Suoergi fitnodatdoaimma vuodđuda máhttui, kvalitehtii ja originealla buktagiidah dahje bálvalusaide. Fitnodagat leat dábálaččat unnit, ja fierpmádaga huksen dego maid bargguid/bálvalusaid oastin eará fidnošedjijn lea dábálaš. Dat lea dehálaš vuohki lasihit doaimmaviidodaga ja beaktivuoda. Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergi ámmátolbmot sáhttet bargat buvttadanproseassa sierra muttuin. Ii leat čielga ráđji duoji, dáiddaindustriija ja dáiddaduoji gaskkas, nuba suoergi buktagat sáhttet leat atnubierrasat, sierralágan bálvalusat dahje vaikko dáiddaduojit.

Suoergi dábálaš barggut leat dujiid, main lea buorre kvalitehta, duddjon, plánen ja hábmen, divvun ja restaureren, bagadallan, bálvaleapmi ja vuovdin, mii gáibida earenoamáš dáidduid. Duodje- ja dáiddaindustriija ámmátolmmoš dovda ámmátsuoergis materiálaid, bargoneavvuid ja -metodaid viidát. Barggus ja bargamis boahká vuosttasin áššehasaid dárbbuid vuhtii váldin, estehtalaš ja kreatiiva máhttin, stiila- ja kvalitehtadiehtu, alladásat plánen ja válmmašteapmi, ovttasbargomáhttu, fitnodatjurddašeapmi barggu birra ja válmmašvuohka ollesáiggi ovddidit ja juohkit máhtus. Barggu eaktun lea dábálaččat fierpmádatlágan ovttasbargu plánejeddjiguin, áššedovdiiguin ja eará seamma suoergi ámmátolbmuiiguin.

Duddjon ja dáidduid ovdáneapmi sáhtta leat áššehassii maid veajuiduhttin, vásáhus dahje ášši, mii buktá eallimii ođđa sisdoalu. Nuba lassánan astoáiggedoaimma ja turisma ja buresbirgejupmái gullelaš bálvalusaid vuhtii váldin lasihit suoergi ámmátolbmuid bagadallanbargguid. Suoergi ámmátolbmuid vejolašvuodaid oaidnit ođđa fitnodatdoaimmanvejolašvuodaid lasihit dat, ahte lea huksen buktagiin ja bálvalusain fuolalaččat vuovdingálvvu ja dat, go máhtta oaidnit, mo máilbmi rievda.

Ámmátsuoergi árvovuodđu

Duodje- ja dáiddaindustriija vejolašvuohka ja nanusvuohka leat dat, ahte suoergis adnet árvvus kreatiivavuoda, estehtalašvuoda, dahkama máhtu ja birrasa. Teknologiija ovdáneami geavahit ávkin dán suoergis ee. plánemis, válmmašteamis ja elektronalaš gávppašeamis.

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoergis barget ovddidan ja viidasabbot doalahan dihte suopmelaš kultuvrra dakkár máilmmis, mii šaddá ain eanet riikkaidgaskasažžan. Sámi duoji suoergis fas barget ovddidan ja viidasabbot doalahan dihte sápmelaš kultuvrra. Ulbmilin lea hábmet hávskes, estehtalaš, doaimbi ja dearvvaslaš buvttamáilmmi ja birrasa. Buktagiid ja bálvalusaid alla dássi, doaimbi- ja ekonomalašvuohka, nanusvuohka, čábbodat ja harmoniija ráhkadeaddji, geavaheaddji ja birrasa gaskkas dorjot kultuvrralaš, sosiála, ekonomalaš ja

ekologalaččat bistevaš ovdáneami. Dakkár buktagiin, mat váldet posiitivvalaččat birrasa ja áššehasa vuhtii lea duodje- ja dáiddaindustriijasuoerggis árvu. Ovdamearka dihte buktagiid eallinahkejurddašeami, nana materiálaid válljema ja nanusin ráhkadeami atnet suoerggis árvvus ja daid dollet maid gilvvohallanovdun. Suoerggi vuodđun leat áššehasa bálvaleapmi ja ovttasráđiid doaimban.

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoerggis atnet árvvus olbmo ollislaš ovdáneami, vásttolašvuoda, doaimmalašvuoda, kreatiivavuoda, individualismma ja ovttasbargonávccaid. Dehálaččat leat erenoamážit máhttu bargat gieđaguin, árbevirolaš bargometodaid ja bargovugiid ovddideapmi ja daid doalaheapmi. Birrasis, mii šaddá ain enet riikkaidgaskašžan, suoerggi doaimbit dárbbážit gulahallan- ja mediadáidduid ja giellamáhtu ja kulturdovdamuša. Fidnošeapmi gáibida áddejumi gollobeaktivuodas ja márkanaštimis, fitnodatdoaimbama vejolašvuodaid dovdama ja bálvalanmáhtu, mii váldá vuhtii ja lea vuorrováikkukhusas áššehasaiguin.

Vuodđodutkosa ulbmilat

Duodje- ja dáiddaindustriijasuoerggi vuodđodutkosa čađahan artesánas leat viiddis ámmátlaš vuodđodáiddut ámmátsuoerggis sierra bargguide ja joatkkaoahpuide. Dasa lassin sus lea earenoamáš máhttu ja bargoeallima gáibidan fidnomáhttu ovttat dulkosa oasis. Nuba dulkosa čađahan olmmoš sáhtta leat bargoeallimis ja bargat ámmátsuoerggis bargguid maid dakkár dilálašvuodain, mat rivdet. Son maid bastá ovddidit fidnomáhtus.

Artesánas lea mánggabealat fidnomáhttu, ja son máhtta heivehit dáidduid ja dieđuid, maid lea oahppan, dakkár bargoeallima dilálašvuodain, mat rivdet. Son diehtá maid, ahte bargu lea oassin birrasa ja stuorit ollisvuodaid. Son váldá vuhtii barggustis lagašsurggiid ámmátolbmuid barggu. Artesána lea luohtehahti, sus lea kvalitehta- ja estetihkkaáddejupmi, son lea iešráđalaš ja sus lea áššehasbálvalan- ja ovttasbargovuoigŋa. Son bargá barggus ámmátsuoerggi láhkaásaheami ja mearrádusaid mielde. Doaimma gáibida kvaliteahttahálddašeami, golaheaddjisuoji ja málle- ja dahkkivuoigatvuodaid dovdamuša. Artesánas leat vuodđodáiddut fitnodatdoaimmii ja son čuovvu bistevaš ja dearvvas fitnodatdoaimma prinsihpaid. Son váldá barggustis vuhtii vuorrováikkukhusa earáiguin, áššehasaid, stuilla- ja kvalitehta. Son máhtta váldit vuhtii goluid ja doaimmát ekonomalaččat.

Artesána máhtta doaimmat sierralágan vuorrováikkukhusdilálašvuodain ovttasbargovuoigŋain ja nu, ahte oázžu bohtosiid áigái. Son máhtta ovdanbuktit jurdagiid čielgasit ja nu, ahte lasiha luohttámuša. Artesána, guhte doaimmá riikkaidgaskaščat, máhtta gielaide, dovdá čuožáhat riikka kultuvrra, sus lea bálvalanvuoigŋa ja son vuogáiduvvá sierralágan dilálašvuodaide. Artesána doaimmá doalahan ja ovddidan dihte suomelaš kultuvrra dakkár máilmmis, mii šaddá ain enet riikkaidgaskašžan. Dán suoergái dábbalaš fierpmádagaid ráhkadeapmi gáibida ee. vuorrováikkukhus- ja ovttasbargodáidduid, fierpmádaga ráhkadeami vejolašvuodaid dovdama ja dáidduid doaimmát fierpmádagas rahpasit ja nu, ahte lasiha luohttámuša. Sus leat maid dáiddut ovddidit iežas ámmáhasttis.

Buktaga plánema ja válmmašteami máhttsuoerggi čađahan artesána máhtta bargat mángga bálvaleami ja válmmašteami suoerggi ámmáhis. Son máhtta bargat gean nu bálvalusas, fitnodatbargin dahje iehčanas fidnošeaddjin. Son sáhtta bargat suoerggi válmmaštan-, buvttadan-, plánen-, hábmen-, divodan-, restaureren-, bagadallan-, bálvalan- ja /dahje vuovdinbargguid. Son dovdá ámmátsuoerggis materiálaid ja bargovugiid viidat ja spesialisere ámmátsuoerggi bargguide, maid lea ieš válljen. Son bastá bargat iehčanasat, rahpasit ja nu, ahte lasiha luohttámuša dalle, go bargá ovttas plánejeddjiguin, áššedovdiiguin ja eará surggiid ámmátolbmiguin. Son máhtta hukset ođđa buktaga ja buktit dan márkaniidda, márkanaštim ja fuomášit ođđa fitnodatdoaimbanvejolašvuodaid dakkár servodagas, mii rievda.

Birrasa plánema ja huksema máhttinsuorggi čadahan artesána máhttá bargat mánngga bálvaleami ja válmmašteami suorggi ámmáhis. Son máhttá bargat gean nu bálvalusas, leat fitnodatbargin dahje iehčanas fidnošeaddjin. Son bargá suorggi plánen-, buvttadan-, restaureren-, bagadallan-, bálvalan- dahje vuovdínbargguin. Son dovdá ámmátsuorggis árbevirolaš- ja dálá materiálah, buktagiid ja bargovugiid ja spesialisere ámmátsuorggi bargguide, maid lea ieš välljen. Sus lea fitnodatbargi vuoigŋa ja jurddašeapmi dallege go bargá nuppi olbmo bálvalusas ja válmmašvuohta ovddidit ja juohkit máhtus. Son bargá ja geavaha sierralágan ámmátsuorggis čielggademiid ja plánaid ja diehtá, goas gálgá bargat ovttrasáđiid plánejeddjiguin dahje nuppiiguin ámmátolbmuiguin. Son geavaha iešguđetlágan dokumenterenmetodaidd barggustis. Son máhttá hutkat ja buktit bálvalusaidis márkaniidda ja márkanaštit daid ovtta márkanaštima ámmátolbmuiguin.

Dasa lassin ámmátlaš vuodđoskuvlejumi ulbmil lea fállat ohppiide válmmašvuoda fidnošeapmái. Skuvlejumi ulbmil lea maid doarjut ohppiid ovdáneami buorre ja stáđis olmmožin ja servodaga lahttun. Ulbmil lea maid addit ohppiide dieđuid ja dáidduid, maid sii dárbbášit joatkkaoahpuin, astoáiggis ja persovdnaset ovddideames. (L630/1998 5 §).

Eallenagi oahppama guovddáš dáiddut gullet ámmátlaš dutkosa osiid fidnomáhttingáibádusaide, oktasaš dutkosa osiid máhttinulbmiliidda ja daid árvvoštallankritearaide. Guovddášdáidduid ulbmil lea doarjut dakkár máhtu ovdáneami, mii dárbbášuvvo ollesáiggi oahppamis, bargoeallima dilálašvuodain ceavzimis ja boahhteáiggi odđa hástalusain.

Eallinagi oahppama guovddáš dáidduid govvádus

Oahppan ja váttisvuodáidčoavdin

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji pláne doaimmas ja ovddida iežas ja barggus. Son árvvoštallá máhtus. Son čoavdá barggustis váttisvuodáid ja dahká välljejuumiid ja mearrádusaid. Son bargá dávgasit, innovatiivvalaččat ja ráhkademiin odđa áššiid. Son háhká dieđu, suokkardallá, árvvoštallá ja heiveha dan.

Vuorrováikkuhus ja ovttasbargu

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji doaimmá nugo dilli gáibida sierralágan vuorrováikkuhusdilálašvuodain ja buktá ovdán sierralágan oainnuidd čielgasit, konstruktiiivvalaččat ja dakkár vugiin, mii lasiha luohhtámuša earáin. Son bargá ovttasbargovuoigŋain sierralágan olbmuiguin ja bargojoavkku lahttun. Son meannuda dásseveardásáččat sierralágan olbmuiguin. Son čuovvu almmolaččat dohkkehuvvon láhttenorpmáid ja doaimbavugiid. Son ávkástallá máhcahagain, man oazžu.

Ámmátetihkka

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji doaimmá barggustis ámmáha árvvuid mielde. Son čatnasa bargosis ja doaimmá vásttolaččat. Son čuovvu dahkkojuvvon soahpamušaid ja ámmáhi gullelaš etihka.

Dearvasvuohta, dorvvolašvuohta ja doaimbmanávccat

Oahppi dahje dutkosa čađaheaddji doaimmá dorvvolaččat ja vásttolaččat barggus ja astoáigge, johtolagas ja doalaha dearvaslaš eallindábiid ja doaimma- ja bargonávccaidis. Son bargá ergonomálaččat ja atná ávkin suorggis dárbbášuvvon dearvasvuodálihkaideami. Son easttada bargui ja bargobirrasii gullelaš váraid ja dearvasvuodahehttehusaid.

Doaimmalašvuohta ja fidnošepmi

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji ovddida doaimmainis ulbmila juksama. Son bargá bargin ja /dahje iehčanas fidnošeadjin doaimmalaččat ja nu, ahte jurddaša áššehasa dárbbuid. Son doaimmá ekonomalaččat ja nu, ahte oažžu bohtosiid áigái. Ja hovde iežas. Son pláne ja bargá barggus ulbmiliid mielde.

Bistevaš ovdáneapmi

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji doaimmá ámmáhis bistevaš ovdáneami ekologalaš, ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš prinsihpaid vuodul. Son čuovvu suorggi bargguin bistevaš ovdáneami guovddáš njuolggadusaid, mearrádusaid ja soahpamušaid.

Estetihkka

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji váldá doaimmastis vuhtii iežas suorggi estetihka. Son ovddida dahje doalaha bargobirrasis bures loaktima ja eará estetihka.

Gulahallan ja mediamáhttu

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji gulahallá mángga láhkai ja lea vuorrováikkusus dilálašvuhtii heivvolaš vugiiguin. Son ávkkástallá gielladáidduinis. Son áicá, dulko ja árvvoštallá kritihkalaččat sierralágan mediabuktagiid, geavaha media ja gulahallanteknihka ja buvttada mediamateriálaid.

Matematihkka ja luonddudiehtagat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji geavaha vuodđorehkegiid barggus ja árgabeaivvis dárbbasuvvon rehkegiid čoavdimii. Son geavaha omd. minstariid, govvošiid, symbolaid ja statistihkaid ámmátbarggu ja -váltisvuodaid čoavdimii ja son heiveha fysihka ja kemii ja lágaide vuodđuduvvi metodaid ja doaimmavugiid barggustis.

Teknologiija ja dihtorteknihkka

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji ávkkástallá ámmáhis geavahuvvon teknologiijaiguin mánggabealat vugiiguin. Son váldá barggustis vuhtii teknikka ávkkiid, ráddjehusaid ja riskkaid. Son geavaha dihtorteknihka mánggabealat vugiin ámmáhisttis ja riikkavuložin.

Aktiivvalaš riikkavulošvuohta ja sierra kultuvrrat

Oahppi dahje dutkosa čadaheaddji geavaha ávkin dieđu servodaga vuodđohuksehusain ja doaimmavugiin ja váldá konstruktiiivalaččat oasi birrasa doibmii ja mearrideapmái. Son doaimmá vuoigatvuodaidis ja geatnegasvuodaidis mielde barggus ja bargoeallimis. Son figgá aktiivvalaš doaimmaiguin váikkuhit boasttuvuodaid jávkadeapmái. Son čuovvu dásseárvo- ja ovttavardásašvuodáláhkaásaheami. Son doaimmá áššálaččat ja bargoeallima gáibádusaid vuodul eará kultuvrrain boahhti olbmuiiguin sihke ruovtturiikkas ja riikkaidgaskasaš doaimmain.